



ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

29 Αυγούστου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 5239

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 15/21-08-2023

Τροποποίηση του Κανονισμού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Φιλοσοφίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Φιλοσοφία» («Philosophy»).

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις.» (Α' 141), και ειδικότερα τα άρθρα 79 έως και 88,

2. την υπό στοιχεία 135557/Ζ1/1-11-2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 "Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις" (Α' 141) για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα»,

3. τις διατάξεις του ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83), όπως τροποποιήθηκαν,

4. το π.δ. 85/2013 «Ίδρυση, μετονομασία, ανασυγκρότηση Σχολών και ίδρυση Τμήματος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών» (Α' 124),

5. τις διατάξεις του ν. 3374/2005 και ιδίως τα άρθρα 14 και 15 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189), όπως τροποποιήθηκε,

6. την υπό στοιχεία Φ5/89656/Β3/13-8-2007 «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (Β' 1466),

7. την υπ' αρ. 1432/20-01-2023 απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ (Β' 392),

8. την υπ' αρ. 28/6-6-2018 απόφαση Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία επανιδρύθηκε το ΠΜΣ «Φιλοσοφία» του Τμήματος Φιλοσοφίας (Β' 4112),

9. την υπ' αρ. 253/30-06-2020 απόφαση Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία τροποποιήθηκε ο κανονισμός του ΠΜΣ «Φιλοσοφία» του Τμήματος Φιλοσοφίας (Β' 2980),

10. την υπ' αρ. 52/27-10-2021 απόφαση Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία τροποποιήθηκε ο κανονισμός του ΠΜΣ «Φιλοσοφία» του Τμήματος Φιλοσοφίας (Β' 5686),

11. το απόσπασμα πρακτικού της Συνέλευσης του Τμήματος Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ (15η Συν. ακαδ. έτους 2022-2023 της 11ης.07.2023),

12. το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ (13η συνεδρία 17-07-2023),

13. το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

Την τροποποίηση του Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ με τίτλο «Φιλοσοφία» («Philosophy»), από το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022 και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, ως ακολούθως:

ΑΡΘΡΟ 1

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ - ΣΚΟΠΟΣ

1.1 Σκοπός του Π.Μ.Σ. «Φιλοσοφία» είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στο επιστημονικό πεδίο της Φιλοσοφίας και γενικότερα της εκπαίδευσης.

Συγκεκριμένα, το ΠΜΣ επιδιώκει να προσφέρει στους πτυχιούχους:

α. Επιστημονική εξειδίκευση στη φιλοσοφία και δυνατότητα συνέχισης των σπουδών προς απόκτηση διδακτορικού διπλώματος.

β. Ερευνητικές γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να συνεισφέρουν στην παραγωγή νέας γνώσης στα σχετικά πεδία, και

γ. Επαγγελματικές γνώσεις, δεξιότητες και κριτήρια, ώστε να μπορούν να ανταπεξέρχονται στις νέες, πολυσύνθετες απαιτήσεις του σύγχρονου εκπαιδευτικού έργου.

1.2 Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Φιλοσοφίας», μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών, στις εξής ειδικεύσεις:

1. Ιστορία της Φιλοσοφίας και των Ιδεών (History of Philosophy and Ideas), που προσφέρεται στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

2. Πολιτική Φιλοσοφία (Political Philosophy).

3. Εφαρμοσμένη Ηθική (Applied Ethics).

1.3 Οι τίτλοι απονέμονται από το Τμήμα Φιλοσοφίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

1.4 Το Πρόγραμμα σχεδιάστηκε επίσης και για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες για εξειδίκευση των αποφοίτων των καθηγητικών σχολών και άλλων, καθώς και των εν ενεργεία εκπαιδευτικών. Καλύπτει ένα ευρύ φάσμα της σύγχρονης φιλοσοφικής επιστήμης, και πιο συγκεκριμένα: α. Διδασκαλία Ανθρωπιστικών Αντικειμένων, β. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, γ. Αγωγή των Ανθρωπιστικών Επιστημών. Σκοπός του ΠΜΣ «Φιλοσοφία» είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στο επιστημονικό πεδίο της Φιλοσοφίας και των προσφερομένων ειδικοτήσεων. Συγκεκριμένα, το ΠΜΣ επιδιώκει να προσφέρει στους πτυχιούχους που έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν εκπαιδευτικό έργο: α. επιστημονική εξειδίκευση σε ένα ευρύ φάσμα της σύγχρονης φιλοσοφικής επιστήμης, β. ερευνητικές γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να συνεισφέρουν στην παραγωγή νέας γνώσης στα σχετικά πεδία, και γ. γνώσεις, δεξιότητες και κριτήρια, ώστε να μπορούν να αντεπεξέρχονται στις νέες, πολυσύνθετες απαιτήσεις του εκπαιδευτικού έργου στη φιλοσοφία. Οι απόφοιτοι του ΠΜΣ προβλέπεται, συνεπώς, να καλύπτουν με επάρκεια τα προσόντα που προβλέπονται για αυτό το επίπεδο σπουδών (Επίπεδο 7) από το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και περιγράφονται στο www.nqf.gov.gr. Με την κατάρτιση εξειδικευμένων επιστημόνων στους παραπάνω τομείς καλύπτονται αιτήματα και ανάγκες του σύγχρονου επιστημονικού και εκπαιδευτικού χώρου. Έτσι, το ΠΜΣ συμβάλλει τόσο στην επιστημονική κατάρτιση των σπουδαστών όσο και στη διεύρυνση των επαγγελματικών τους προοπτικών.

ΑΡΘΡΟ 2

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΠΜΣ

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με τον ν. 4957/2022 είναι:

2.1 Σε επίπεδο Ιδρύματος αρμόδια όργανα είναι η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και η Σύγκλητος.

2.2 Σε επίπεδο Τμήματος αρμόδια όργανα είναι:

2.2.1 Η Συνέλευση του Τμήματος. Αρμοδιότητες της Συνέλευσης είναι να:

α) Εισηγείται στη Σύγκλητο διά της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών την αναγκαιότητα ίδρυσης/τροποποίησης Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Π.Μ.Σ.,

β) ορίζει τον/ην Διευθυντή/τρια και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής κάθε Π.Μ.Σ. του Τμήματος,

γ) εισηγείται εκπροσώπους για τον ορισμό των Επιτροπών Προγραμμάτων Σπουδών των ΔΠΜΣ στα οποία συμμετέχει το Τμήμα,

δ) συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο Π.Μ.Σ.,

ε) αναθέτει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και δύναται να αναθέτει επικουρικό διδακτικό έργο σε Π.Μ.Σ. στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Π.Μ.Σ.,

στ) συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και ορίζει τον επιβλέποντα ανά εργασία,

ζ) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και απονέμει το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών,

η) εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.),

θ) αναθέτει σε μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες τη διεξαγωγή επικουρικού διδακτικού έργου σε προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος,

ι) ασκεί κάθε άλλη νόμιμη αρμοδιότητα.

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος οι αρμοδιότητες των περ. δ) και στ) μεταβιβάζονται στη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

2.2.2 Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)

Η Σ.Ε. αποτελείται από τον/την Διευθυντή/ντρια του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος και ομότιμους καθηγητές/τριες, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

α) Καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαρασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),

β) καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.,

δ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών,

ε) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου,

στ) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,

ζ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

η) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών.

2.2.3 Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδας καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) προεδρεύει της Σ.Ε., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,

β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

γ) εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.,

δ) είναι Επιστημονικός Υπεύθυνος/η του προγράμματος και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,

ε) παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ. και του Εσωτερικού Κανονισμού μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.,

στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ., καθώς και τα μέλη της Σ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβής ή οιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

2.3 Γραμματειακή υποστήριξη Π.Μ.Σ.

α) Η Γραμματεία του Τμήματος είναι αρμόδια για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ.

β) Ο/Η Γραμματέας του Τμήματος ορίζει υπάλληλο ή υπαλλήλους - ανάλογα με τον αριθμό των Π.Μ.Σ. και τον φόρτο εργασίας - ως αρμόδιο/ους για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Σχολής/του Τμήματος.

γ) Το Π.Μ.Σ. μπορεί να προσλαμβάνει, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εξωτερικούς συνεργάτες για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη, οι οποίοι και πάλι βρίσκονται υπό την επιστασία της Γραμματείας του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 3

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

3.1 Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι πανεπιστημίων, κάτοχοι τίτλου του Α' κύκλου σπουδών Τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών και συναφών Τμημάτων της ημεδαπής ή Τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

3.2 Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων φοιτητών/τριών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται σε πενήντα (50) ανά ειδίκευση [για την ειδίκευση «Ιστορία της Φιλοσοφίας και των Ιδεών», ο αριθμός εισακτέων είναι εκατό (100), πενήντα (50) στο ελληνόφωνο και πενήντα (50) στο αγγλόφωνο πρόγραμμα], διακόσιοι (200) συνολικά. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων προσδιορίζεται σύμφωνα με τον αριθμό των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και την αναλογία φοιτητών-διδασκόντων, την υλικοτεχνική υποδομή, τις αίθουσες διδασκαλίας, την απορρόφηση των διπλωματούχων από την αγορά εργασίας.

3.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων γίνεται δεκτό ένα (1) μέλος των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. κατ' έτος, εφόσον το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφές με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

3.4 Οι υπότροφοι του ΙΚΥ, οι αλλοδαποί υπότροφοι του ελληνικού κράτους, για το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ., εισάγονται χωρίς εξετάσεις.

ΑΡΘΡΟ 4

ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

4.1 Η επιλογή των φοιτητών/τριών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών ΕΚΠΑ και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού.

4.2 Κάθε έτος, από Μάιο έως Ιούνιο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Φιλοσοφίας του Ε.Κ.Π.Α., δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

4.3 Η Συνέλευση του Τμήματος αναθέτει στη Σ.Ε. τη διαδικασία επιλογής των εισακτέων.

4.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

- Αίτηση συμμετοχής.
- Βιογραφικό σημείωμα.
- Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας.
- Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών.

- Αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων.
- Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας αγγλικής, γαλλικής ή γερμανικής γλώσσας επιπέδου B2 ή διαδικτυακή εξέταση στην Αγγλική που θα διεξάγεται από το ΠΜΣ.

- Δυο συστατικές επιστολές.
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, εάν υπάρχουν.
- Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν.

- Πιστοποιητικό ελληνομάθειας ή επαρκής, διαπιστωμένη από την Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων του ΠΜΣ, γνώση της ελληνικής γλώσσας για αλλοδαπούς υποψηφίους, οι οποίοι επιθυμούν να παρακολουθήσουν το ΠΜΣ στην ελληνική γλώσσα.

- Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής.

4.5 Για τους/ις φοιτητές/τριες από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα. Προκειμένου να αναγνωριστεί ένας τίτλος σπουδών πρέπει:

- Το ίδρυμα που απονέμει τους τίτλους να συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων, που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.,

- ο/η φοιτητής/τρια να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος

σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι.

4.6 Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η επιλογή των εισακτέων γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Βαθμός πτυχίου (ποσοστό 20%).
- Πιστοποιημένη γνώση αγγλικής, γαλλικής ή γερμανικής γλώσσας επιπέδου B2 (ποσοστό 10%).
- Γνώση δεύτερης διεθνούς ξένης γλώσσας επιπέδου B2 (ποσοστό 5%).
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, συμμετοχή σε συνέδρια (ποσοστό 10%).
- Δύο συστατικές επιστολές (απαραίτητες).
- Σχετική ερευνητική ή επαγγελματική δραστηριότητα (ποσοστό 10%).
- Κατοχή μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος (ποσοστό 10%).
- Προφορική συνέντευξη σε τριμελή επιτροπή οριζόμενη από τη Σ.Ε. (ποσοστό 35%).

4.7 Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η Σ.Ε. καταρτίζει τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Οι επιτυχόντες/ουσες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός τριάντα (30) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας (με μαθηματική στρογγυλοποίηση στην αμέριστη μονάδα της κλίμακας 100), εισάγονται οι ισοβαθμήσαντες υποψήφιοι, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσοτέρων φοιτητών/τριών, θα κληθούν να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες/ουσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα.

ΑΡΘΡΟ 5 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

5.1 Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Μεταπτυχιακού Διπλώματος Σπουδών (Μ.Δ.Σ.) ορίζεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

5.2 Υπάρχει δυνατότητα μερικής φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του φοιτητή και έγκριση από τη Συνέλευση ή την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για μερική φοίτηση έχουν:

- α) Οι φοιτητές που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα,
- β) οι φοιτητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,
- γ) οι φοιτητές που είναι παράλληλα αθλητές και κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ανήκουν σε αθλητικά σωματεία εγγεγραμμένα στο ηλεκτρονικό μητρώο αθλητικών σωματείων του άρθρου 142 του ν. 4714/2020 (Α' 148), που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (Γ.Γ.Α.) υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

γα) Για όσα έτη καταλαμβάνουν διάκριση 1ης έως και 8ης θέσης σε πανελλήνια πρωταθλήματα ατομικών αθλημάτων με συμμετοχή τουλάχιστον δώδεκα (12) αθλητών και οκτώ (8) σωματείων ή αγωνίζονται σε

ομάδες των δύο (2) ανώτερων κατηγοριών σε ομαδικά αθλήματα ή συμμετέχουν ως μέλη εθνικών ομάδων σε πανευρωπαϊκά πρωταθλήματα, παγκόσμια πρωταθλήματα ή άλλες διεθνείς διοργανώσεις υπό την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, ή

γβ) συμμετέχουν έστω άπαξ, κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο πρόγραμμα σπουδών για το οποίο αιτούνται την υπαγωγή τους σε καθεστώς μερικής φοίτησης, σε ολυμπιακούς, παραολυμπιακούς αγώνες και ολυμπιακούς αγώνες κωφών. Οι φοιτητές της παρούσας υποπερίπτωσης δύνανται να εγγράφονται ως φοιτητές μερικής φοίτησης, μετά από αίτησή τους που εγκρίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής.

Η διάρκεια της μερικής φοίτησης είναι έξι (6) εξάμηνα. Εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή η ανώτατη διάρκεια φοίτησης.

5.3 Υπάρχει δυνατότητα παράτασης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του φοιτητή και έγκριση από τη Συνέλευση. Η παράταση δεν υπερβαίνει τα τρία εξάμηνα. Έτσι, ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται στα επτά (7) ακαδημαϊκά εξάμηνα για την πλήρη φοίτηση και τα εννιά (9) για τη μερική φοίτηση.

5.4 Οι φοιτητές/τριες που δεν έχουν υπερβεί το ανώτατο όριο φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτησή τους προς τη Συνέλευση του Τμήματος, δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό κ.ά.).

Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από το πέρας της αναστολής φοίτησης, ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να επανεγγραφεί στο πρόγραμμα για να συνεχίσει τις σπουδές του/της με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του/της ενεργού φοιτητή/τριας. Οι φοιτητές/τριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

5.5 Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης του χρόνου φοίτησης συζητείται και εγκρίνεται κατά περίπτωση από τη Σ.Ε., η οποία και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

6.1 Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό ή/και εαρινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

6.2 Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται συνολικά εκατόν είκοσι (120) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Όλα τα μαθήματα διδάσκονται εβδομαδιαίως.

6.3 Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Ελληνική ή η Αγγλική και συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας για όλες τις ειδικεύσεις είναι η Ελληνική ή η Αγγλική ή η Γαλλική.

6.4 Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων, ερευνητική απασχόληση και συγγραφή επιστημονικών εργασιών, καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

6.5 Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο τέταρτο εξάμηνο σπουδών και πιστώνεται με τριάντα (30) ECTS.

6.6 Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης ή εξ αποστάσεως, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και όσα ορίζονται στο άρθρο 7 του παρόντος κανονισμού.

6.7 Οι εξωτερικοί διδάσκοντες με ανάθεση, εκτός των διδακτικών και εξεταστικών υποχρεώσεών τους, οφείλουν να δίνουν στη Γραμματεία του ΠΜΣ δέκα ερωτήματα εξετάσεων πέρα από εκείνα που θα χρησιμεύουν στα γραπτά ή προφορικά διαγωνίσματα κάθε χρόνο. Στόχος είναι να σχηματίζεται μια Τράπεζα Θεμάτων ακόμη και στην περίπτωση αλλαγής του καθηγητή ή μη προκήρυξης ενός συγκεκριμένου μαθήματος Επιλογής.

6.8 Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων [Υποχρεωτικά (Υ), Υποχρεωτικά Επιλογής (ΥΕ) και Επιλογής (Ε)] ανά ειδικευση διαμορφώνεται ως εξής:

Α. Το πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδικευση διαμορφώνεται ως εξής:

1. Ειδικευση: Ιστορία της Φιλοσοφίας και των Ιδεών

Α' Εξάμηνο	
Υποχρεωτικά μαθήματα	ECTS
Αρχαία Φιλοσοφία	10
Βυζαντινή Φιλοσοφία	10
Φιλοσοφία του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης	10
Σύνολο	30
Β' Εξάμηνο	
Υποχρεωτικά μαθήματα	ECTS
Νεώτερη Φιλοσοφία	10
Σύγχρονη Φιλοσοφία	10
Επιλεγόμενα μαθήματα (ένα από τα ακόλουθα μαθήματα)	
Αισθητική και Κριτική	10
Ασιατικές Φιλοσοφίες	10
Σύνολο	30
Γ' Εξάμηνο	
Επιλεγόμενα μαθήματα (τρία από τα ακόλουθα μαθήματα)	
Φιλοσοφία και Επιστήμη	10
Φιλοσοφία και Θρησκεία	10
Φιλοσοφία και Ιστορία	10
Μεταφυσική και Γνωσιοθεωρία	10
Σύνολο	30
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ	
Διπλωματική Εργασία	ECTS
	30

History of Philosophy and Ideas

Α' Εξάμηνο	
Υποχρεωτικά μαθήματα	ECTS
Ancient Philosophy	10
Byzantine Philosophy	10
Philosophy of the Middle Ages and the Renaissance	10
Σύνολο	30
Β' Εξάμηνο	
Υποχρεωτικά μαθήματα	ECTS
Modern Philosophy	10
Contemporary Philosophy	10
Επιλεγόμενα μαθήματα (ένα από τα ακόλουθα μαθήματα)	

Aesthetics and Critique	10
Asian Philosophies	10
Σύνολο	30
Γ' Εξάμηνο	
Επιλεγόμενα μαθήματα (τρία από τα ακόλουθα μαθήματα)	
Philosophy and Science	10
Philosophy and Religion	10
Philosophy and History	10
Metaphysics and Epistemology	10
Σύνολο	30
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS
Thesis	30

2. Ειδίκευση: Πολιτική Φιλοσοφία

Α' Εξάμηνο	
Υποχρεωτικά μαθήματα	ECTS
Η κλασική πολιτική φιλοσοφία και η πρόσληψή της στον Μεσαίωνα	10
Πολιτική θεολογία, θεωρίες Κυριαρχίας και η κριτική τους	10
Θεωρίες φιλελευθερισμού και το ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων	10
Σύνολο	30
Β' Εξάμηνο	
Υποχρεωτικά μαθήματα	ECTS
Ρατσισμός, φονταμενταλισμός και ολοκληρωτισμός	10
Σοσιαλισμός, Μαρξ, Μαρξισμοί	10
Επιλεγόμενα μαθήματα (ένα από τα ακόλουθα μαθήματα)	
Ηθική του πολέμου	10
Ρεπουμπλικανισμός και κοινοτισμός	10
Σύνολο	30
Γ' Εξάμηνο	
Υποχρεωτικά μαθήματα	ECTS
Φιλοσοφία και Γενική Θεωρία του Δικαίου	10
Βιοπολιτική	10
Επιλεγόμενα μαθήματα (ένα από τα ακόλουθα μαθήματα)	
Κριτική θεωρία	10
Ζητήματα βιοηθικής	10
Θεωρίες πολιτευμάτων	10
Πολιτική και φύλο	10
Πολιτική και Οικονομία	10
Κοσμοπολιτισμός και Παγκοσμιοποίηση	10
Φιλοσοφία της Οικολογίας	10
Σύνολο	30
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS
Διπλωματική Εργασία	30

3. Ειδίκευση: Εφαρμοσμένη Ηθική

Α' Εξάμηνο	
Υποχρεωτικά μαθήματα	ECTS
Σύγχρονες Ηθικές Θεωρίες	10
Δεοντική Λογική	10
Μεταηθική	10
Σύνολο	30
Β' Εξάμηνο	
Υποχρεωτικά μαθήματα	ECTS

Θεωρητική ηθική Ι (Αρετοκρατία - Κλασικός Ηδονισμός)	10
Θεωρητική ηθική ΙΙ (Συνεπειοκρατία - Δεοντοκρατία)	10
Επιλεγόμενα μαθήματα (ένα από τα ακόλουθα μαθήματα)	
Ηθική, πολιτική, δίκαιο	10
Ηθική του Πολέμου	10
Περιβαλλοντική Ηθική - Δικαιώματα των ζώων	10
Θρησκείες και Ηθική	10
Σύνολο	30
Γ' Εξάμηνο	
Υποχρεωτικά μαθήματα	ECTS
Εφαρμοσμένη Ηθική	10
Σεμινάριο: Ωφελισμός	10
Επιλεγόμενα μαθήματα (ένα από τα ακόλουθα μαθήματα)	
Ανθρώπινα δικαιώματα και βιοηθική	10
Σεμινάριο: Καντ	10
Τεχνητή Νοημοσύνη και Ηθική	10
Βιοηθική-Ιατρική Ηθική	10
Σύνολο	30
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS
Διπλωματική Εργασία	30

Εκτός του προγράμματος θα προσφέρονται μεμονωμένα φροντιστηριακά μαθήματα για τη σύνταξη Γραπτών Εργασιών και Διπλωματικών Εργασιών και άλλων θεμάτων Ακαδημαϊκής καθοδήγησης.

Β. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ «ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ»

Η κλασική πολιτική φιλοσοφία και η πρόσληψή της στον Μεσαίωνα

(Υποχρεωτικό α' εξαμήνου)

Ο στόχος του μαθήματος είναι η εμβάθυνση στις κεντρικές έννοιες της κλασικής πολιτικής φιλοσοφίας και η κατανόηση των σημασιολογικών τους μεταλλάξεων μέσα στην πορεία της ιστορίας των πολιτικών ιδεών. Σε αυτό το πλαίσιο, επιχειρείται η σε βάθος κατανόηση των πλατωνικών και αριστοτελικών αντιλήψεων, προκειμένου να αναδειχθούν οι μεταξύ τους αποκλίσεις, όπως και να διασαφηνισθούν οι όποιες συγκλίσεις τους. Η όλη ανάλυση αξιώνει την παράλληλη εξέταση των οντολογικών και επιστημολογικών θέσεων στις οποίες θεμελιώνονται οι συγκεκριμένες αντιλήψεις για την πολιτική δραστηριότητα και τον ρόλο του φιλοσόφου αναφορικά με τις κοινές υποθέσεις. Οι διαλέξεις και οι ερμηνευτικές προσεγγίσεις βασίζονται στις πρωτογενείς πηγές, ενώ συνοδεύονται από συγκρίσεις με τη νεώτερη και σύγχρονη πολιτική φιλοσοφία.

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Εισαγωγή: Οι βασικές διαφορές μεταξύ των εννοιών και αντιλήψεων της αρχαίας και της νεώτερης πολιτικής φιλοσοφίας.
2. Το ερώτημα της πλατωνικής Πολιτείας, και η σχέση μεταξύ πλατωνικής φρονήσεως και πολιτικής τέχνης.
3. Φρόνησις και ηθικές αρετές στον Αριστοτέλη.
4. Η δημιουργία της πρώτης πόλης στον Πλάτωνα και η ίδρυση της άριστης πολιτείας.
5. Η γένεση της πόλης στον Αριστοτέλη.
6. Η σχέση πόλεως και οίκου στον Αριστοτέλη σε σύγκριση με την πλατωνική υπεράσπιση της κοινοκτημοσύνης.

7. Δικαιοσύνη και πολιτική κοινότητα στον Αριστοτέλη.

8. Ο αριστοτελικός τρόπος εννόησης της γεωμετρικής ισότητας σε σύγκριση με τον αντίστοιχο πλατωνικό.

9. Η πλατωνική Ιδέα της δικαιοσύνης και ο ορισμός της ως οικειοπραγίας.

10. Η σημασία του πλατωνικού ορισμού της δικαιοσύνης αναφορικά με την διάρθρωση και τον τρόπο θέσμισης της άριστης πολιτείας.

11. Ο αντιπλατωνικός τρόπος εννόησης του δικαίου κατά φύσιν στην αριστοτελική πολιτική σκέψη.

12. Σχέση φιλοσοφίας και πολιτικής στον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη αντίστοιχα. Θεωρίες Φιλελευθερισμού και το ζήτημα των ανθρωπινων δικαιωμάτων.

Θεωρίες Φιλελευθερισμού και το ζήτημα των ανθρωπινων δικαιωμάτων

(Υποχρεωτικό α' εξαμήνου)

Στόχος του μαθήματος είναι προσφέρει μια ανασυγκρότηση των βασικών παραδοχών της πολιτικής θεωρίας του φιλελευθερισμού από τα μέσα του 17ου αιώνα μέχρι σήμερα. Η ανασυγκρότηση αυτή γίνεται μέσα από τη μελέτη βασικών κειμένων των διαφόρων εκδοχών του φιλελευθερισμού, τα οποία εντάσσονται στο κοινωνικό και ιστορικό πλαίσιο της συγγραφής τους. Μετά την επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- α. Να γνωρίζουν τις κύριες ιδέες που συγκροτούν ιστορικά τον φιλελευθερισμό.
- β. Να έχουν μια εικόνα κομβικών κειμένων αυτής της πολιτικής θεωρίας.
- γ. Να αντιλαμβάνονται τις βασικές εκδοχές της.
- δ. Να αναγνωρίζουν τη συνεισφορά της στη λειτουργία της σύγχρονης δημοκρατίας.

Ο φιλελευθερισμός ως πολιτική θεωρία της δυτικής νεωτερικότητας δεν έχει ημερομηνία δημιουργίας, ούτε έναν και μοναδικό εισηγητή, ούτε και έναν κοινά αποδεκτό ορισμό. Ο όρος «φιλελευθερισμός» μπορεί να απαντά για πρώτη φορά στις αρχές του 19ου αιώνα, αλλά οι ιδέες που αποκαλούμε σήμερα φιλελεύθερες εμφανίζονται πολύ νωρίτερα. Η προϊστορία του σχετίζεται αρχικά τις προσπάθειες προστασίας του ατόμου από την αυθαιρεσία των κοσμικών αρχών και στη συνέχεια τη θεμελίωση της πολιτικής εξουσίας με έναν τρόπο που είναι ευνοϊκός για την ελευθερία όσων υπόκεινται σε αυτή. Η ιστορία του που συνεχίζεται μέχρι σήμερα κινείται γύρω από μια σειρά ζητημάτων όπως η νοσηματοδότηση της ελευθερίας και των ελευθεριών, η θεμελίωση των δικαιωμάτων και η σχέση τους με τη δημοκρατία, το κοινωνικό συμβόλαιο, η ανεκτικότητα, οι βασικές αρχές της πολιτικής κ.ά. Σε αυτό το σεμινάριο θα μελετήσουμε επιλεκτικά μια σειρά κειμένων κορυφαίων φιλοσόφων και πολιτικών στοχαστών από τον Locke μέχρι τον Kymlicka προκειμένου να γνωρίσουμε βασικές όψεις της φιλελεύθερης θεματολογίας και τις μεταμορφώσεις που υφίστανται με το πέρασμα του χρόνου.

Πολιτική Θεολογία, Θεωρίες Κυριαρχίας και η Κριτική τους

(Υποχρεωτικό α' εξαμήνου)

Σύμφωνα με την Πολιτική Θεολογία του Carl Schmitt, οι κεντρικές έννοιες της πολιτικής θεωρίας προέρχονται από τη θεολογία. Κατά πόσον ισχύει αυτή η θέση; Ο Bodin και ο Hobbes «εκκοσμικεύουν» όντως τον Θεό στο πρόσωπο του "Κυριάρχου"; Στεκόμαστε στην περίπτωση του Hegel που τον απασχόλησε σε όλη τη ζωή του η σχέση πολιτείας και χριστιανισμού εξετάζοντας πώς χρησιμοποιεί όντως τις ίδιες έννοιες για να αναλύσει τα δύο αυτά πεδία (τριαδικότητα, απόφαση και δημιουργία, οντολογική απόδειξη της ύπαρξης του Θεού και του ηγεμόνα, εσωτερικός διχασμός του πιστού και του αστού/πολίτη, η απονομή χάριτος). Θα αναρωτηθούμε κάθε φορά εάν η θεολογία (Φιλοσοφία της θρησκείας) επιβάλλει τον τρόπο σκέψης της στην εννοιολογία (Επιστήμη της λογικής) και στην πολιτική (Φιλοσοφία του δικαίου) ή, αντίστροφα, η πολιτική στη θεολογία και την εννοιολογία ή μήπως, τέλος, η εννοιολογία επιβάλλει τους δικούς της όρους στις δύο επιμέρους επιστήμες (σύμφωνα και με την πρόθεση του φιλοσόφου).

Το μάθημα φιλοδοξεί να παράσχει στον φοιτητή εργαλεία για να αναστοχαστεί κριτικά

την σχέση πολιτικής και θεολογίας (εκκοσμίκευση/ αυτοτέλεια νεωτερικότητας)

την έννοια της κυριαρχίας (με την έννοια της souveraineté, sovereignty, Souveränität)

την ιδιομορφία της πολιτικής λογικής (νομοτελειακή/ελευθεριακή)

την διαλεκτική λογική (όχι επιβολή λύσεων αλλά ανάδειξη προβλημάτων).

Ρατσισμός, Φονταμενταλισμός και Ολοκληρωτισμός (Υποχρεωτικό β' εξαμήνου)

Στόχος είναι η κατανόηση των εννοιολογικών διαφορών μεταξύ του ολοκληρωτισμού και των άλλων μορφών ανελεύθερων πολιτευμάτων. Προς τούτο, αναλύεται

σε βάθος η ιδιομορφία του ολοκληρωτικού συστήματος, όπως αυτήν την αναδεικνύει η γνωστή αρεντική ανάλυση στις Απαρχές του ολοκληρωτισμού. Υπό το φως των αντιλήψεων της σχετικά με το ολοκληρωτικό σύστημα, θα επιχειρηθεί η προσέγγιση των θέσεων που διατυπώνονται στα μεταγενέστερα έργα της, αναφορικά με την έννοια της ελευθερίας, τη διάκριση ιδιωτικής και δημόσιας σφαίρας, την ανθρώπινη αυθορμησία, την πολιτική ελευθερία και την έννοια της πράξης, τη σχέση πολιτικής και κουλτούρας. Στο ίδιο πλαίσιο, θα εξετασθούν οι διάφορες ρατσιστικές θεωρίες, καθώς και η σχέση τους με τον κοινωνικό δαρβινισμό ο οποίος βρίσκεται στη βάση της ολοκληρωτικής σκέψης, όπως αυτή διατυπώθηκε στον εικοστό αιώνα. Περιεχόμενο μαθήματος: Εισαγωγή στην αρεντική φαινομενολογική πολιτική - Η αρεντική μέθοδος των εννοιολογικών διακρίσεων - Η διάκριση του ολοκληρωτισμού από την τυραννία, το αυταρχικό πολίτευμα, την τυραννία και τη μονοκομματική δικτατορία - Η έννοια του νόμου στην Hannah Arendt - Νόμος, κίνηση, κίνημα στον ολοκληρωτισμό - Τα ολοκληρωτικά στοιχεία στην μαρξική σκέψη, σύμφωνα με την αρεντική ανάλυση - Η βιολογική επανάσταση και ο «επιστημονικός» ρατσισμός στον ναζισμό - Ο λαός ως πολιτική έννοια - Οι σχετικές αποκλίσεις μεταξύ Αμερικανικής και Γαλλικής Επανάστασης - Φυλετική σκέψη και παρακμή του έθνους-κράτους κατά την περίοδο της πλήρους ανάπτυξης του ιμπεριαλισμού - Οι έννοιες του όχλου και της μάζας κατά τη μετάβαση από τον 19ο στον 20ο αιώνα - Η αρεντική ανάλυση για την ιδεολογία - Πληθός, μοναχικότητα, ερημία.

Σοσιαλισμοί, Μαρξ, Μαρξισμοί

(Υποχρεωτικό β' εξαμήνου)

Ο πρωταρχικός σκοπός του παρόντος μαθήματος, έγκειται στην κατά το δυνατόν πληρέστερη εξοικείωση των φοιτητριών και των φοιτητών - μέσα στα χρονικά όρια ενός πανεπιστημιακού εξαμήνου - με τους πολλαπλούς θεωρητικούς και φιλοσοφικούς ρόλους τους οποίους διαδραμάτισε κατά τον δέκατο όγδοο αλλά κυρίως τον δέκατο ένατο και εικοστό αιώνα, η έννοια της αλλοτρίωσης. Ειδικότερα, θα εξετάσουμε την εξέλιξη, τις μεταμορφώσεις, τις θεωρητικές συνέχειες και ασυνέχειες αυτής της τόσο κεντρικής και ταυτοχρόνως αμφιλεγόμενης έννοιας, μέσω της κριτικής ανάγνωσης και της ερμηνευτικής προσέγγισης συγκεκριμένων αποσπασμάτων, επιλεγμένων από θεμελιώδη κείμενα της νεώτερης γερμανικής και γαλλικής φιλοσοφίας, όπου η εν λόγω κατηγορία έχει καταλυτική θέση. Θα επικεντρωθούμε δηλαδή σε κείμενα του Ρουσσώ, του Χέγκελ και κυρίως του νεαρού Μαρξ. Σε έναν πρώτο χρόνο θα ασχοληθούμε με την εισαγωγή της αλλοτρίωσης, ως πολιτική πλέον έννοια η οποία έχει διττή σημασία, στο έργο του Rousseau. Εν συνεχεία, κύριο μέλημα μας θα είναι η κατανόηση της πολλαπλότητας και της κεντρικότητας της αλλοτρίωσης στη φιλοσοφία του Hegel, έως και την περίοδο της Φαινομενολογίας του νου. Πώς ο συγγραφέας της Φιλοσοφίας του Πνεύματος, χρησιμοποιεί την αλλοτρίωση αφενός μεν για να ασκήσει κριτική στον καταμερισμό της εργασίας στα πλαίσια της αστικής κοινωνίας, θέτοντας τη στο κέντρο εκείνων των ιστορικών

διαδικασιών οι οποίες θα οδηγήσουν σε αυτό που αποκαλούμε Διαφωτισμό και νεωτερικότητα, αφετέρου δε, ως αναπόσπαστο στοιχείο της ύπαρξης της συνείδησης και του πνεύματος (Geist);

Επόμενη κύρια στιγμή στην ανάλυση της αλλοτρίωσης, θα είναι η ενασχόληση μας με τη νεανική σκέψη του Marx, όπου θα εξετάσουμε πώς η παραπάνω έννοια μεταμορφώνεται σε θεωρητική βάση, για την κριτική και την αποδόμηση της αστικής κοινωνίας και του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής. Τι είναι η αλλοτριωμένη εργασία και πώς επηρεάζει την ολότητα της ύπαρξης του εργάτη, τη σχέση του με τον εαυτό του, τους άλλους, τη φύση και το αντικείμενο το οποίο παράγει, αλλά επίσης και το σύνολο του αστικού κοινωνικού σχηματισμού; Υπάρχουν «επιβιώσεις» της αλλοτρίωσης στο ύστερο έργο του Marx, και αν ναι, υπό ποιες μορφές;

Ρεπουμπλικανισμός και Κοινοτισμός
(Υποχρεωτικό επιλογής β' εξαμήνου)

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τις κύριες έννοιες του δημοκρατικού ρεπουμπλικανισμού, τη σχέση του με τον πολιτικό φιλελευθερισμό, και το πώς σημασιολογεί τις αρχές της ελευθερίας, της ισότητας, του νόμου, του γενικού συμφέροντος και της πολιτεϊότητας.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες-τες θα έχουν εποπτεία των εννοιών της ανεξαρτησίας, ατομικής και συλλογικής, ελευθερίας και ισότητας καθώς και των βασικών ιστορικών αξόνων εντός αυτές μετασχηματίστηκαν στη νεότερη Ευρωπαϊκή σκέψη. Έτσι θα συνδυάζουν αναλυτικά και ιστορικά εργαλεία για την πραγμάτευση κεντρικών ηθικών και πολιτικών φιλοσοφικών εννοιών. Στο μάθημα θα μελετηθούν, μετά από αναφορά στην αριστοτελική πολιτική φιλοσοφία, οι βασικές έννοιες του κλασικού ρεπουμπλικανισμού (ελευθερία, ανεξαρτησία ατομική και συλλογική, διαφθορά, ισότητα) διαμέσου των μετασχηματισμών τους από την πολιτική σκέψη που άνθησε στις ιταλικές πόλεις-κράτη κατά την Αναγέννηση, τον Αγγλικό εμφύλιο του 17ου αιώνα και τον Ολλανδικό χρυσό αιώνα μέχρι την Αμερικανική και Γαλλική επανάσταση.

Θεωρίες Ρεπουμπλικανισμού: Κλασικός Ρεπουμπλικανισμός, Νέο-ρεπουμπλικανισμός και σύγχρονα ρεπουμπλικανικά ρεύματα, με βάση τη σκέψη των Αριστοτέλη, Κικέρωνα, Machiavelli, J. Harrington, J.J. Rousseau, H. Arendt, Q. Skinner, P. Pettit, J.F. Spitz.

Ηθική του Πολέμου

(Υποχρεωτικό επιλογής β' εξαμήνου)

Αναπόσπαστο τμήμα της ανθρώπινης ιστορίας ο πόλεμος πάντοτε αποτελεί μια μεγάλη πρόκληση και για το δίκαιο και για την ηθική φιλοσοφία. Με αυτά ακριβώς τα ηθικά ερωτήματα που σχετίζονται με τον πόλεμο και το δίκαιο του πολέμου θέλουμε να ασχοληθούμε σε αυτό το μάθημα, σε πολλές από τις διαστάσεις τους. Θα προσεγγίσουμε έτσι ερωτήματα που αφορούν το just ad bellum, δηλαδή τα ερωτήματα που αφορούν το πότε τα κράτη μπορούν να καταφύγουν στη χρήση ένοπλης βίας, το ζήτημα του «δικαίου πολέμου», τα ζητήματα που αφορούν τις ένοπλες επεμβάσεις για ανθρωπιστικούς λόγους. Θα προσεγγίσουμε, παράλληλα, και το jus in bello, δηλαδή τα ηθικά ερωτήματα που αφορούν τη συμπεριφορά των

κρατών εντός ενόπλων συγκρούσεων: τα ζητήματα που αφορούν την προστασία των αμάχων, τα όπλα μαζικής καταστροφής, τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, τα ηθικά ερωτήματα γύρω από την πυρηνική αποτροπή. Θα σταθούμε, όμως, και σε ζητήματα που αφορούν τον περιορισμό των δικαιωμάτων σε καιρό πολέμου, την «κατάσταση εξαίρεσης», τα ηθικά ερωτήματα γύρω από την πολιτική βία και την αντιτρομοκρατική πολιτική αλλά και την ηθική του ανταρτοπόλεμου. Όλα αυτά θα συζητηθούν στη βάση τόσο της φιλοσοφικής γραμματείας πάνω σε αυτά τα ζητήματα, όσο όμως και των ίδιων των ιστορικών γεγονότων που γέννησαν αυτά τα ερωτήματα.

1. Η θεωρία του δικαίου πολέμου.

2. Το ζήτημα της ένοπλης επέμβασης για ηθικά αποδεκτούς λόγους.

3. Jus in Bello.

4. Η διάκριση αμάχων/μαχίμων - Το ζήτημα των παράπλευρων απωλειών.

5. Εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Η δίκη της Νυρεμβέργης.

6. Το ζήτημα του περιορισμού των δικαιωμάτων εν καιρώ πολέμου - το ερώτημα της «κατάστασης εξαίρεσης».

7. Ο βομβαρδισμός των πόλεων κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Το θέμα της πυρηνικής αποτροπής.

8. Ηθικά ζητήματα γύρω από την πολιτική βία και την αντιτρομοκρατική πολιτική.

9. Όπλα μαζικής καταστροφής - Ηθικά ζητήματα της χρήσης drones για στρατιωτικούς σκοπούς.

10. Ηθικά ζητήματα του επαναστατικού πολέμου και του ανταρτοπόλεμου.

11. Αντίρρηση συνείδησης.

Φιλοσοφία και Γενική Θεωρία του Δικαίου

(Υποχρεωτικό γ' εξαμήνου)

I. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

- Γένεση της φιλοσοφίας. Σοφιστές και οι αντινομίες του σχετικισμού (1).

- Γένεση της φιλοσοφίας. Σοφιστές και οι αντινομίες του σχετικισμού (2).

- Σωκράτης και η ανανέωση της ηθικής φιλοσοφίας.

- Πλάτων και η ιδανική πολιτεία (1).

- Πλάτων και η ιδανική πολιτεία (2).

- Αριστοτέλης και η πολιτική αρετή (1).

- Αριστοτέλης και η πολιτική αρετή (2).

- Φυσικό δίκαιο στην ελληνιστική και ρωμαϊκή εποχή.

II. ΦΥΣΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟΣ ΘΕΤΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 20ο ΚΑΙ 21ο ΑΙΩΝΑ

- Διαφοροποίηση φιλοσοφίας του δικαίου και γενικής θεωρίας του δικαίου στον 20ο και 21ο αιώνα.

- Νομική αποφασιοκρατία (Carl Schmitt) και νομικός θετικισμός (Hans Kelsen).

- Αναβίωση του φυσικού δικαίου μετά τον 2ο παγκόσμιο πόλεμο.

- Νομική κανονοκρατία (Hans Kelsen) και κοινωνιολογική θεωρία του δικαίου (Niklas Luhmann).

Βιοπολιτική

(Υποχρεωτικό γ' εξαμήνου)

Το μάθημα παρουσιάζει γενικά τη διαδρομή της σκέψης του Michel Foucault και ειδικά τη σταδιακή συγκρό-

τηση της έννοιας βιοπολιτική. Η διανοητική πορεία του Foucault εξετάζεται στο πλαίσιο του «δομισμού» και του «μεταδομισμού» μέσω μιας σειράς ρητών ή υπορρητών συγκλίσεων και αποκλίσεων σε σχέση με άλλους σύγχρονους του στοχαστές. Στο επίκεντρο τίθεται η φουκωική μέθοδος, καθώς και τα τυφλά σημεία και οι αντιφάσεις της. Συγκεκριμένα, έμφαση δίνεται στη συσχέτιση βιοπολιτικής και θανατοπολιτικής, αναλύεται το κομβικό ζήτημα της «αντίστασης» και της «μικρο-αντίστασης», ενώ, τέλος, συζητείται το ερώτημα των ίδιων των ορίων της παραδειγματικής ανάλυσης ως προς την πρόσληψη του έργου του στον καιρό μας. Το μάθημα αποσκοπεί τόσο στην εξοικείωση των φοιτητριών/τών με τη βιοπολιτική και μιας πλειάδας σχετικών εννοιολογήσεων, όσο και με τους τρόπους με τους οποίους τίθεται, δομείται, τεκμηριώνεται και αναπτύσσεται, στην περίπτωση του Foucault, ένα φιλοσοφικό ερώτημα.

Κριτική Θεωρία

(Υποχρεωτικό επιλογής γ' εξαμήνου)

Περιγραφή και στόχοι του μαθήματος: Στο μάθημα «Κριτική Θεωρία» θα παρουσιαστεί μία συστηματική έκθεση των απόψεων της Σχολής της Φρανκφούρτης, ενώ θα γίνει απόπειρα να ανασυσταθεί το νόημα που εμπύχωνε την εργασία των θεμελιωτών της Σχολής. Θα καταδείξουμε τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν, προβλήματα που μπορούν να κατανοηθούν σε συνάρτηση με τη δυνατότητα του Μαρξισμού και του εργατικού κινήματος να απελευθερώσουν την κοινωνία. Υπό το πρίσμα αυτό θα γίνει προσπάθεια να διαφανεί πώς επιδρά η διαλεκτική σκέψη στην ιστορία και στον πολιτισμό, πώς το κανονιστικό πρότυπο της αλήθειας είναι ιστορικό και πρακτικό δίχως να διολισθαίνει στο σκεπτικισμό και στο σχετικισμό της παραδοσιακής κοινωνιολογίας της γνώσης. Θα καταλήξουμε στη δεύτερη γενιά της Σχολής που αναθέωρησε την Κριτική Θεωρία, θεωρώντας πως η δυνατότητα για μια χειραφετητική αλλαγή βρίσκεται στην επικοινωνιακή ή διαλογική ορθολογικότητα.

Ζητήματα Βιοηθικής

(Υποχρεωτικό Επιλογής γ' εξαμήνου)

Το επιλεγόμενο μάθημα του Γ' εξαμήνου με τίτλο «Βιοηθική και Ανθρώπινα Δικαιώματα - Ζητήματα Βιοηθικής» στοχεύει να εξοικειώσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές με έναν από τους πιο ανερχόμενους και αναπτυσσόμενους διεπιστημονικούς κλάδους, στο πλαίσιο του οποίου τίθενται εξαιρετικά σημαντικά και καινοφανή ερωτήματα. Τα ερωτήματα αυτά άπτονται της καθημερινής ζωής των σύγχρονων πολιτών ανά τον κόσμο και απαιτούν σύνθετη προσέγγιση, αφού όλα εξαρτώνται από ποικίλες φιλοσοφικές, πολιτικές, ηθικές, νομικές, κοινωνικές παραμέτρους. Το μάθημα θα αναδείξει την βιοηθική ως έναν σπουδαίο κλάδο της Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας, ο οποίος δεν αφορά μόνο όσους έχουν κάνει εξειδικευμένες σπουδές φιλοσοφίας, αλλά αντιθέτως αφορά άμεσα όλη την κοινωνία. Σκοπός της διδασκαλίας είναι να καταδείξει τον πρακτικό χαρακτήρα αυτού του κλάδου, την αναγκαιότητά του στις σύγχρονες παγκοσμιοποιημένες κοινωνίες και ασφαλώς τη συμβολή του στην κατανόηση και αντιμετώπιση προκλήσεων που απασχολούν όλους τους πολίτες. Κριτική προσέγγιση των σχέσεων των αν-

θρώπινων δικαιωμάτων με τις ηθικές - βιοηθικές - περιβαλλοντικές προκλήσεις της εποχής - αποσαφήνιση βασικού εννοιολογικού πλαισίου (δικαιώματα, καθήκοντα, ελευθερία, αυτονομία, Ηθική, Θεωρητική Ηθική, Εφαρμοσμένη Ηθική, Βιοηθική, Ιατρική Ηθική) - προϊστορία και βασικά φιλοσοφικά ορόσημα της θεμελίωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - γεγονότα-σταθμοί κατά τον 20ο αιώνα - η ανάδυση της Βιοηθικής και τα ανθρώπινα δικαιώματα - φιλοσοφικά ερωτήματα και εμπόδια ως προς την προέλευση και τη θεμελίωσή τους - πρόσφατες εξελίξεις στη βιοτεχνολογία και την ιατρική - η αποκωδικοποίηση του ανθρώπινου γονιδιώματος - ζητήματα αναπαραγωγής και αναπαραγωγικής αυτονομίας - το ζήτημα των μεταμοσχεύσεων (πώληση, αγορά, δωρεά, το status του σώματος) - ισχυροποίηση υπαρκτών δικαιωμάτων και δημιουργία νέων - νομικές, πολιτικές, ηθικές και επιστημονικές παράμετροι.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ»

Αρχαία Φιλοσοφία

(Υποχρεωτικό α' εξαμήνου)

Το μάθημα είναι βασικό υποχρεωτικό. Εντάσσεται στο πεδίο της Ιστορίας της φιλοσοφίας, συγκεκριμένα στην ελληνική φιλοσοφία στον αρχαίο κόσμο, από τις απαρχές της έως την ύστερη αρχαιότητα. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών/φοιτητών με βασικές έννοιες και θεωρίες της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας, καθώς και η προσέγγιση του στοχασμού των σημαντικότερων εκπροσώπων της. Ειδικότερα εξετάζονται: (α) Η έννοια, η σημασία και οι περίοδοι της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας: οι πηγές πληροφοριών για την αρχαία ελληνική φιλοσοφία· η ιστορική γέννηση της φιλοσοφίας και οι πρόδρομοί της· η θεματολογία της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας. (β) Ιστορική εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας: πρώιμη ελληνική φιλοσοφία· αττική φιλοσοφία, ελάσσονες σωκρατικοί· ελληνιστική· φιλοσοφία της ύστερης αρχαιότητας.

Μέρος Α': Εννοιολογία της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας.

Η έννοια, το περιεχόμενο και η σημασία της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας.

Οι περίοδοι της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας και το πλαίσιο ανάπτυξής τους.

Οι πηγές πληροφοριών για την αρχαία ελληνική φιλοσοφία.

Η ιστορική γέννηση της φιλοσοφίας, οι πρόδρομοί της και οι σχέσεις της με την ποιητική παράδοση.

Οι θεματικοί άξονες της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας.

Μέρος Β': Εξέταση της ιστορικής εξέλιξης της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας και οι βασικές αρχές των εκπροσώπων κάθε περιόδου.

Πρώιμη ελληνική φιλοσοφία: προσωκρατικοί και σοφιστές.

Αττική φιλοσοφία: Σωκράτης, Πλάτων, Αριστοτέλης. - Ελάσσονες σωκρατικοί.

Ελληνιστική φιλοσοφία: επικούρειοι, στωικοί, σκεπτικοί.

Φιλοσοφία της ύστερης αρχαιότητας: μέσος πλατωνισμός και νεοπλατωνισμός.

Βυζαντινή Φιλοσοφία
(Υποχρεωτικό α' εξαμήνου)

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να αποκτά ευρεία και στέρεη γνώση της σύγχρονης επιστημονικής έρευνας για τη Βυζαντινή Φιλοσοφία.

- Να κατανοεί και να διακρίνει τις διάφορες περιόδους της Βυζαντινής Φιλοσοφίας.

- Να κατανοεί τις διάφορες κατευθύνσεις έρευνας της Βυζαντινής Φιλοσοφίας και τους εκπροσώπους τους.

- Να αντιλαμβάνεται τα κύρια θέματα της Βυζαντινής φιλοσοφικής δραστηριότητας.

- Να κατανοεί τις κύριες φιλοσοφικές έννοιες που θεραπεύει η Βυζαντινή Φιλοσοφία με έμφαση σε αυτήν της εικονικότητας.

- Να αντιλαμβάνεται τη σχέση της Βυζαντινής Φιλοσοφίας με τις κύριες αρχαιοελληνικές πηγές της (Πλάτων, Αριστοτέλης, Ελληνιστικές φιλοσοφίες, Νεοπλατωνισμός).

- Να κατανοεί τη συμβολή της Βυζαντινής Φιλοσοφίας στη νεώτερη και σύγχρονη φιλοσοφία και μάλιστα να γίνεται η κατανόηση της Β. Φ. ως προνεωτερικής φιλοσοφίας.

Εισαγωγή στη Βυζαντινή Φιλοσοφία 1

Τι καλύπτει το πεδίο «Βυζαντινή φιλοσοφία» - Σύντομο ιστορικό σχέδιασμα.

Εισαγωγή στη Βυζαντινή φιλοσοφία 2

Επιστημολογικά προβλήματα που θέτει η Β.Φ. στην Ιστορία της φιλοσοφίας.

Βυζαντινή Φιλοσοφία και νεωτερικότητα

Ο Χέγκελ για τη Βυζαντινή κουλτούρα - Η κληρονομιά του εγελιανισμού στη μελέτη της Β.Φ.

Βυζαντινή φιλοσοφία και Εικονικότητα: εισαγωγή

Η εικονικότητα ως κεντρική έννοια της Β.Φ. - Η νεοπλατωνική κληρονομιά - Βασικά προβλήματα μιας φιλοσοφίας της εικόνας.

Ο Μέγας Βασίλειος και η ηθική των εικόνων 1

Ο Μέγας Βασίλειος και η ελληνική παιδεία: συνέχεια και επιλεκτικότητα.

Ο Μέγας Βασίλειος και η ηθική των εικόνων 2

Η παρουσία της εικονικότητας στο έργο του Μεγάλου Βασιλείου - εικόνα, ηθική και φυσιοκρατία.

Ο Μιχαήλ Ψελλός και η εικονικότητα 1

Η Β. Φ. της κλασσικής εποχής - Βασικές θέσεις του Μιχαήλ Ψελλού - η κληρονομιά της φιλοσοφίας του.

Ο Μιχαήλ Ψελλός και η εικονικότητα 2

Η παρουσία του παραδείγματος της εικόνας στον Μιχαήλ Ψελλό - ρήξεις με την παραδοσιακή βυζαντινή εικονικότητα και την νεοπλατωνική θεώρηση.

Βυζαντινή εικονικότητα και νεοπλατωνισμός

Η ρήξη με την νεοπλατωνική θεωρησιακή φιλοσοφία της εικόνας - βυζαντινή εικονικότητα και φιλοσοφία της δράσης.

Οι σχολιαστές του «κύκλου της Άννας Κομνηνής»

Ο σχολιασμός στο Βυζάντιο - η σχολιαστική δραστηριότητα του λεγόμενου «κύκλου σχολιαστών» της Άννας Κομνηνής: Ευστράτιος Νικαίας και Μιχαήλ Εφέσιος.

Μιχαήλ Εφέσιος και αποβλεπτικότητα

Ελληνική φιλοσοφία και αποβλεπτικότητα - Η αποβλεπτικότητα στην Μεσαιωνική Δύση - Αποβλεπτικότητα

και εικονικότητα - Η ιδέα της αποβλεπτικότητας στον Μιχαήλ Εφέσιο.

Βυζαντινή φιλοσοφία και καινοτομία

Η λεγόμενη έλλειψη πρωτοτυπίας στην Βυζαντινή κουλτούρα - ο τρόπος εργασίας των Βυζαντινών φιλοσόφων: Μιχαήλ Ψελλός και Μιχαήλ Εφέσιος.

Βυζαντινή και Μετα-βυζαντινή φιλοσοφία

Είναι ο όρος «Μετα-βυζάντιο» δόκιμος; - οικειότητα και απομάκρυνση από το πνεύμα της Αναγέννησης.

Μεσαιωνική Φιλοσοφία και Φιλοσοφία της Αναγέννησης (Υποχρεωτικό α' εξαμήνου)

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- Έχει ευρεία και στέρεη γνώση της βασικής μεθοδολογίας έρευνας στην ιστορία της φιλοσοφίας.

- Κατανοεί και να διακρίνει τη διαφορά χριστιανικής/ισλαμικής φιλοσοφίας από την φιλοσοφία που παράγεται από χριστιανούς και μουσουλμάνους φιλοσόφους.

- Αναγνωρίζει τις βασικές μορφές και τα έργα της σχετικής περιόδου.

- Αντιλαμβάνεται τον βαθμό πρωτοτυπίας της μεσαιωνικής φιλοσοφίας και τον βαθμό εξάρτησής της από την φιλοσοφία της αρχαιότητας.

- Έχει συνειδητοποιήσει τη σημασία των μεταφράσεων για την ιστορία της φιλοσοφίας.

- Διακρίνει τόσο την γονιμότητα, όσο και τους περιορισμούς που δημιουργεί η αλληλεπίδραση φιλοσοφίας, θρησκείας και θεολογίας.

- Συνειδητοποιεί τις βασικές συμβολές της μεσαιωνικής φιλοσοφίας στη νεώτερη και σύγχρονη φιλοσοφία.

Περιεχόμενο μαθήματος: Το πλαίσιο ανάπτυξης της μεσαιωνικής φιλοσοφίας: Φιλοσοφία και αβραμαϊκές θρησκείες. Οι αρχαιοελληνικές καταβολές της μεσαιωνικής μεταφυσικής (Παρμενίδης, Πλάτων, Αριστοτέλης, Πλωτίνος). Ο εκχριστιανισμός της πλατωνικής μεταφυσικής: Ψευδο - Διονύσιος Αρεοπαγίτης και Ι. Σκώτος Εριγένης. Η πρόσληψη της αρχαιοελληνικής μεταφυσικής στην αραβική φιλοσοφία: αλ-Φαράμπι. Η σύνθεση χριστιανισμού και αριστοτελικής μεταφυσικής από τον Θωμά Ακινάτη. Η αποτύπωση του πλατωνικού συγκρητισμού της Αναγέννησης στο έργο του Ν. Κουζανού και του Ι. Πίκο ντελά Μιράντολα.

Νεώτερη Φιλοσοφία

(Υποχρεωτικό β' εξαμήνου)

Το μάθημα εξετάζει τρεις κορυφαίους φιλοσόφους της νεώτερης εποχής: Descartes, Spinoza, Hegel. Η ύλη των μαθημάτων στοχεύει στην εισαγωγή των σπουδαστών στις βασικές έννοιες, επιχειρήματα και προβληματισμούς αυτών των φιλοσόφων, καθώς και στο κοινωνικο-πολιτικό πλαίσιο στο οποίο αναπτύχθηκε το έργο τους.

Θεματικές ενότητες:

I. Το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο ανάπτυξης του ορθολογισμού (rationalisme)

II. Μελέτη των Μεταφυσικών στοχασμών του Descartes

III. Μελέτη της Ηθικής του Spinoza

IV. Σύγκριση των δύο φιλοσοφιών (1): Μέθοδος

V. Σύγκριση των δύο φιλοσοφιών (2): Γνωσιοθεωρία

VI. Σύγκριση των δύο φιλοσοφιών (3): Μεταφυσική

VII. Σύγκριση των δύο φιλοσοφιών (4): Ηθική, Κοινωνία, Πολιτική

VIII. Ορθολογισμός και Ιδεαλισμός

IX. Καντ και Χέγκελ

X. Η εγελιανή φαινομενολογία και το εγελιανό σύστημα

XI. Το πρόβλημα του χρόνου στην εγελιανή φιλοσοφία Σύγχρονη Φιλοσοφία

(Υποχρεωτικό β' εξαμήνου)

Στόχος του πρώτου μέρους του μαθήματος «Σύγχρονη Φιλοσοφία» (ΦΣ112) είναι να εισαγάγει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες σε ένα από τα σημαντικότερα φιλοσοφικά ρεύματα του 20ού αιώνα, τη Φαινομενολογία. Σημείο εκκίνησής μας θα είναι η παρουσίαση της προσπάθειας του Φραντς Μπρεντάνο (Franz Brentano, 1838-1917) να αρθρώσει μια νέα εμπειρική επιστήμη, την Περιγραφική Ψυχολογία. Θα εξετάσουμε, στη συνέχεια, την κριτική που άσκησε στο εγχείρημα αυτό ο μαθητής του Μπρεντάνο, Έντμουντ Χούσερλ (Edmund Husserl, 1859-1938), και το πώς αυτή η κριτική οδήγησε στη γένεση της φαινομενολογικής φιλοσοφίας. Θα σταθούμε στην ανάλυση τριών κεντρικών φαινομενολογικών θεμάτων: της αποβλεπτικότητας, της κατηγοριακής εποπτείας και του απριόρι. Για να αποκτήσουμε μια ευρύτερη εικόνα γύρω από τη φαινομενολογική σκέψη, θα στραφούμε σε δύο άλλες μορφές της κλασικής, γαλλικής αυτή τη φορά, φαινομενολογίας, στον Μωρίς Μερλώ-Ποντύ (Maurice Merleau-Ponty, 1908-1961) και τον Ζαν-Πωλ Σαρτρ (Jean-Paul Sartre, 1905-1980), θα φωτίσουμε το πώς αυτοί αντιμετωπίζουν τη φαινομενολογική μέθοδο, και θα εστιάσουμε στις αναλύσεις τους γύρω από τη συνείδηση, την αντίληψη, και τη σωματικότητα.

Στόχος του δεύτερου μέρους του μαθήματος είναι να εισαγάγει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές στο φιλοσοφικό έργο του Gilles Deleuze (1925-1995), ενός από τους σημαντικότερους Γάλλους φιλοσόφους του εικοστού αιώνα. Μετά την παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη διδασκαλία της φιλοσοφίας στη Γαλλία, στη μέση και κυρίως στην ανώτατη εκπαίδευση, από τον 19ο αιώνα μέχρι σήμερα, θα παρουσιαστεί συνοπτικά η διαίρεση της φιλοσοφίας στη Γαλλία στον εικοστό αιώνα (και μέχρι σήμερα) σε τέσσερις κύριες φιλοσοφικές στιγμές σύμφωνα με τον Frédéric Worms, ώστε να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με το φιλοσοφικό τοπίο εντός του οποίου ξεκίνησε να φιλοσοφεί και να δημοσιεύει φιλοσοφικά έργα ο Deleuze. Θα εστιάσουμε την προσοχή: α) Στη ζωή και το πλούσιο και πολυσχιδές έργο του Deleuze. β) Στην καμπή που αποτέλεσε για τη σκέψη του η συνάντηση, το 1969, με τον ψυχίατρο Félix Guattari, με τον οποίο συνυπέγραψαν τέσσερα βιβλία, κυρίως το ογκώδες δίτομο έργο Καπιταλισμός και σχιζοφρένεια. γ) Στις αντιλήψεις του για τη φιλοσοφία, για τη σχέση της με τη σκέψη, με τις επιστήμες και τις τέχνες και με την ιστορία της φιλοσοφίας, για το θεμελιώδη ρόλο του ύφους στη φιλοσοφία. δ) Στις επιδράσεις που δέχθηκε από χορεία φιλοσόφων, κυρίως όμως από την τριάδα Bergson, Nietzsche και Spinoza, αξιοποιώντας γόνιμα και κριτικά σειρά ιδεών τους στο πλαίσιο της σταδιακής συγκρότησης της δικής του φιλοσοφίας. ε) Σε ορισμένες από τις βασικότερες έννοιες και εννοιολογικές διακρίσεις

του. στ) Στην ανάδειξη της σπουδαιότητας των ποικίλων “συναντήσεων” της φιλοσοφίας με τη μη φιλοσοφία (ιδίως με τη λογοτεχνία και τις τέχνες (κυρίως με τη ζωγραφική και τον κινηματογράφο και, δευτερευόντως, με το θέατρο), αλλά και με τις επιστήμες, την ψυχανάλυση και τις πολιτικές πρακτικές) στο έργο του Deleuze και του Guattari. ζ) Στη στάση του απέναντι στον στρουκτουραλισμό, το θεωρητικό ρεύμα που κυριαρχούσε στο πνευματικό πεδίο της Γαλλίας τις δεκαετίες του 1960 και του 1970, κατά τη διάρκεια των οποίων ο Deleuze δημοσίευσε τα περισσότερα έργα του.

Αισθητική και Κριτική

(Υποχρεωτικό επιλογής β' εξαμήνου)

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να αντιλαμβάνεται τις κύριες διαστάσεις του κλάδου της Αισθητικής Φιλοσοφίας, την ιστορία της και τις σύγχρονες εκφάνσεις της.

- Να κατανοεί και να διακρίνει τις βασικές έννοιες της Αισθητικής Φιλοσοφίας.

- Να κατανοεί τις διάφορες κατευθύνσεις έρευνας της Αισθητικής Φιλοσοφίας και τους εκπροσώπους τους.

- Να αντιλαμβάνεται της σχέση της Αισθητικής Φιλοσοφίας με την Κριτική Φιλοσοφία.

- Να κατανοεί τις κύριες φιλοσοφικές διακρίσεις που θεραπεύει η Αισθητική Φιλοσοφία με έμφαση σε αυτήν της εικονικότητας.

- Να αντιλαμβάνεται τη σχέση της Αισθητικής Φιλοσοφίας με τα κύρια αντικείμενα της Κριτικής αναστοχαστικότητας.

- Να κατανοεί τη συμβολή της Αισθητικής Φιλοσοφίας στη νεώτερη και σύγχρονη φιλοσοφία.

Το μάθημα ξεκινά από τη Σχολή της Φραγκφούρτης και την κριτική που αυτή ασκεί στην κουλτούρα της μάζας. Στη συνέχεια γίνεται επικέντρωση στην έννοια της εικονικότητας και στην ιδέα της εικονικής στροφής στη σύγχρονη φιλοσοφία, σε αντιδιαστολή προς την γλωσσική στροφή. Επισημαίνεται η καντιανή ιδέα της σύνδεσης της Αισθητικής με την αρχαιοελληνική αντίληψη του αισθητού κόσμου και η θέση του Κίρκεγκααρντ για την αισθαντικότητα, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κατηγορία του ηθικο-αισθητικού.

Ασιατικές Φιλοσοφίες

(Υποχρεωτικό επιλογής β' εξαμήνου)

Το μάθημα είναι βασικό υποχρεωτικό, εντασσόμενο στο πεδίο της Ιστορίας της Φιλοσοφίας, στοχεύοντας στην εξοικείωση των φοιτητών με την φιλοσοφική παράδοση της Ασίας.

Η ύλη του μαθήματος συνίσταται σε κείμενα που δείχνουν, αρχικά, το γιατί εμπίπτει στην παγκόσμια φιλοσοφική παράδοση ο στοχασμός που αναπτύσσεται στην Κίνα και την Ινδία στη διάρκεια της αρχαιότητας. Επίσης, αναδεικνύονται οι ιδιαίτεροι τρόποι του ασιατικού φιλοσοφείν. Τέλος, επιχειρείται η διαπολιτισμική προσέγγιση βασικών πτυχών των ασιατικών φιλοσοφιών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- Έχει μάθει τη βασική μεθοδολογία έρευνας στην ιστορία της φιλοσοφίας.

Έχει κατανοήσει τη διαφορά ασιατικών και δυτικών φιλοσοφιών.

Έχει μάθει βασικές μορφές και έργα της περιόδου.

Έχει κατανοήσει το βαθμό πρωτοτυπίας των Ασιατών φιλοσόφων.

Έχει συνειδητοποιήσει τη σημασία και δυσκολία των μεταφράσεων για την ιστορία της φιλοσοφίας.

Έχει κατανοήσει τόσο την γονιμότητα όσο και τους περιορισμούς που δημιουργεί η αλληλεπίδραση διαφορετικών φιλοσοφικών παραδόσεων στην ιστορία της φιλοσοφίας.

Έχει συνειδητοποιήσει την ανάγκη να τεθεί ξανά υπό συζήτηση ο κανόνας της ιστορίας της φιλοσοφίας.

Περιεχόμενο μαθήματος: Η ανατολική σκέψη σε σχέση με τη δυτική αντίληψη περί φιλοσοφίας. Θέματα μεθοδολογίας στη συγκριτική και διαπολιτισμική φιλοσοφία. Κλασική κινεζική φιλοσοφία: κομφουκιανισμός, ταοϊσμός, νομοκρατία, φυσιοκρατία, μαοϊσμός.

Μεταφυσική και γνωσιοθεωρία
(Επιλογής γ' εξαμήνου)

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος (διαλέξεις 1-6) επιχειρείται η εμβάθυνση στις θεμελιώδεις οντολογικές, μεταφυσικές και γνωσιοθεωρητικές έννοιες της Νεότερης Φιλοσοφίας. Αντικείμενο των διαλέξεων είναι ο εντοπισμός, ο σχολιασμός και η ερμηνεία των εννοιών αυτών σε μία σειρά φιλοσοφικών έργων τα οποία καθόρισαν τη θεωρητική φυσιογνωμία της ευρωπαϊκής Νεωτερικότητας. Ειδικότερα, πρόκειται να μας απασχολήσουν διαδοχικά ο Λόγος περί της μεθόδου και οι Στοχασμοί περί της πρώτης φιλοσοφίας του Ντεκάρτ, η Πραγματεία για τη διόρθωση του νου και η Ηθική του Σπινόζα, η Μοναδολογία του Λάιμπνιτς, το Δοκίμιο για την ανθρώπινη νόηση του Λοκ, η Πραγματεία για την ανθρώπινη φύση του Χιουμ και η Κριτική του καθαρού λόγου του Καντ. Στις διαλέξεις υιοθετείται μία μεθοδολογική προσέγγιση που, εκτός από τη μελέτη της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας, ενθαρρύνει την επιστροφή στα κείμενα: μια συστηματική ανάγνωση τους συνιστά την αναγκαία αφετηρία για την κατανόηση αφενός της εσωτερικής τους συγκρότησης και, αφετέρου, του τρόπου με τον οποίο η συγκρότηση αυτή καθορίζει και νοηματοδοτεί, σε διαρκή αλληλεπίδραση ή διαμάχη με άλλα κείμενα, τις έννοιές τους, τις μεθόδους τους και την αποδεικτική μορφή της επιχειρηματολογίας τους.

Φιλοσοφία και θρησκεία
(Επιλογής γ' εξαμήνου)

Στο σεμινάριο εξετάζεται ιστορικά η σχέση φιλοσοφίας και θρησκείας στον Μεσαίωνα. Η φιλοσοφία, στο πλαίσιο της μακράς πλατωνικής παράδοσης, προσπάθησε να εκτοπίσει τη θρησκεία και καταστεί οιονεί θρησκεία. Αντίθετα, στη διάρκεια του χριστιανικού Μεσαίωνα η φιλοσοφία υπερασπίζεται και ερμηνεύει τη θρησκεία, προασπίζοντας την πίστη μέσω του λόγου.

Φιλοσοφία και Ιστορία
(Επιλογής γ' εξαμήνου)

Περιεχόμενο μαθήματος:

- Ιστορία της Φιλοσοφίας και Φιλοσοφία της Ιστορίας

Ποια η σχέση φιλοσοφίας και ιστορίας; Ποια η σχέση φιλοσόφου και ιστορικού; Αποκλίσεις και Συγκλίσεις ανά-

μεσα στις σχετικές γραμμές σκέψης και τα μεθοδολογικά εργαλεία (μεθοδολογικός ολισμός και μεθοδολογικός ατομικισμός).

- Ελευθερία και Αυτονομία ανάμεσα στην Ιστορία και τη Φιλοσοφία.

Μπορεί η φιλοσοφία να είναι αυτόνομη από την ιστορία και αντιστρόφως; Επίσης, πώς αποκρυσταλλώνονται αλληλοσυνδεόμενες οι έννοιες της ελευθερίας και της αυτονομίας στην ιστορική μετεξέλιξή τους στο πεδίο της φιλοσοφίας και των γειώσεών τους; Περιγραφικές, κριτικές και κανονιστικές κατευθύνσεις.

- Ορθολογικότητα, Ηθική, Ερμηνεία και Αφήγηση.

Ορθολογικότητα των προσωπικών και συλλογικών πράξεων και ορθολογικότητα της ιστορίας. Μπορεί να υπάρξει ορθολογική ερμηνεία και εξήγηση αυτών; A priori vs. a posteriori γνώση ιστορίας. Αντικειμενικότητα και αξιακή κρίση βάσει ανταγωνιστικών αφηγημάτων της πραγματικότητας.

- Δημιουργικότητα, Αυθεντικότητα και Καινοτομία.

Μπορεί η προσωπική και συλλογική ανθρώπινη δραστηριότητα να είναι προβλέψιμη; Αν ναι, βάσει ποιων αιτιοκρατικών παραδοχών και συσχετίσεων; Αν όχι, τι σημαίνει αυτό για την κατανόηση του παρελθόντος και του παρόντος και τι σημαίνει για τη φαντασιακή συγκρότηση του μέλλοντος; Υπάρχει αναγκαιότητα στην ιστορία και ποιος ο ρόλος της τύχης; Μήπως η αυθεντικότητα στο πεδίο της ιστορίας προκύπτει από την ανθρώπινη δυνατότητα για συλλογική κοινωνική δημιουργικότητα και καινοτομία;

- Ο άνθρωπος ως «ζώον πολιτικόν» και η δημιουργία του κράτους.

Η πολιτική φυσιοκρατία, θεμελιώνεται στη παραδοχή ότι η πόλη (-κράτος) είναι φυσική οντότητα που ως τέτοια διαθέτει «ουσία» δηλαδή χαρακτηριστικά, που της προσδίδουν συγκεκριμένη φυσική υπόσταση. Αναλόγως, η πολιτική διακυβέρνηση, είναι μια διαδικασία που γίνεται σύμφωνα με τη φύση ενώ οι πολίτες αποτελούν τα βασικά συστατικά της ουσίας της πόλεως. Πόσο «δεσμευτικές» είναι όμως τέτοιου τύπου οντολογικές παραδοχές στην υπεράσπιση φιλοσοφικών θέσεων στην πορεία του χρόνου.

- Η Ιστορία των Ουτοπιών.

Πώς η αναζήτηση της τέλει πολιτικής και κοινωνικής οργάνωσης έχει σαν αποτέλεσμα οι άνθρωποι να ζουν σε δυο κόσμους -στον ιδανικό κόσμο των ιδεών που υπερασπίζονται - και στον κόσμο της «σκληρής» πραγματικότητας; Και πώς η μελέτη της Ιστορίας των Ουτοπιών αποτελεί συμπληρωματική αφήγηση της Ιστορίας της Ανθρωπότητας; Μια σύντομη διαδρομή από την Πλατωνική Πολιτεία στην Ικαρία του Ετιέν Καμπέ.

-Προς μια Τρανσουμανιστική Ουτοπία.

Η τεχνολογική ισχύς και η επιστημονική γνώση αποτέλεσαν τον πυρήνα ουτοπιών όπως αυτές που οραματίστηκαν οι Φράνσις Μπέικον και Τομάζο Καμπαρέλα. Πώς όμως η ίδια η τεχνολογία μπορεί να μετασχηματίσει τον πολιτικό βίο και να υπερβεί μεταφυσικές θεμελιώσεις της κοινωνίας είτε στον φυσικό νόμο είτε στο κοινωνικό συμβόλαιο; Μια εξέταση σεναρίων από το κοντινό μέλλον υπό το πρίσμα των δυνατοτήτων της Τεχνητής

Νοημοσύνης και της φιλοδοξίας υπέρβασης των ορίων του ανθρώπινου είδους;

- Λογική κι Ευαισθησία: Φιλελεύθερη και Κοινοτιστική υπεράσπιση ισότητας και δικαιοσύνης στο ιστορικό πλαίσιο.

Μια παράλληλη εξέταση φιλελεύθερων και κοινοτιστικών πολιτικών και η υπεράσπιση ιδανικών και αιτημάτων όπως ελευθερία, ισότητα και δικαιοσύνη με επιχειρήματα κοινού συμφέροντος, κοινής λογικής και ηθικού πλεονεκτήματος. Ο οικονομισμός, ο ουτοπικός ανθρωπισμός και ο δικαιωματισμός, ως ιστορικά απολιθώματα σε νέα συσκευασία.

Εισαγωγή στα δικαιώματα. Η έννοια των δικαιωμάτων, βασικές διακρίσεις, θετικά και αρνητικά δικαιώματα. Στόχος είναι η κατανόηση της διάκρισης θετικών και αρνητικών δικαιωμάτων και της αντίστοιχης σύνδεσής τους με φιλοσοφικά ρεύματα και οικονομικά μοντέλα.

- John Rawls. Στόχος το μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με βασικές έννοιες της θεωρίας του John Rawls και του Ronald Dworkin, μελετώντας πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές.

Φιλοσοφία και Επιστήμη
(Επιλογής γ' εξαμήνου)

Το μάθημα αποτελεί μία προσπάθεια εμπεριστατωμένης σύζευξης μεταξύ φιλοσοφίας και επιστήμης στη διαχρονία του δυτικού πολιτισμού. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται και αναλύονται στην ιστορική τους προοπτική η φυσική φιλοσοφία και η επιστημονική σκέψη. Επίσης αναπτύσσονται οι διάφορες θεωρίες που σχετίζονται με την ερμηνεία της επιστήμης ως μίας πρακτικής που σχετίζεται με την αναζήτηση της αλήθειας και την ερμηνεία του τρόπου με τον οποίο δημιουργήθηκε και λειτουργεί η Φύση. Με την επιτυχή ολοκλήρωση της παρακολούθησης του σχετικού μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση:

- Να αναγνωρίζουν στοιχεία «επιστημονικής» σκέψης σε έργα της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας.

- Να αντιλαμβάνονται τα στάδια μετάβασης από τη φυσική φιλοσοφία στη σύγχρονη επιστήμη.

- Να κατανοούν τη σχέση επιστήμης και φιλοσοφίας με το εκάστοτε κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο αυτές αναπτύσσονται.

- Να διατυπώνουν κριτικές σκέψεις και να αναστοχάζονται όσα σχετικά με την επιστήμη και τη φιλοσοφία μελετούν και εντοπίζουν στη δευτερογενή βιβλιογραφία.

- Να ερευνούν και να εντοπίζουν πρωτογενείς πηγές.

- Να διαπιστώνουν ότι η επιστήμη ερμηνεύεται με ποικίλους τρόπους από τη μεριά της φιλοσοφίας και το αντίστροφο.

- Να γνωρίζουν ότι η ιστορική εξέλιξη της επιστήμης και της φιλοσοφίας δεν είναι μία γραμμική διαδικασία.

Θεματικές:

- Τι είναι επιστήμη και τι είναι η φιλοσοφία.

- Η σκέψη των Προσωκρατικών.

- Φυσική Φιλοσοφία στην Αρχαία Ελλάδα.

- Φιλοσοφία και Επιστήμη στον Μεσαίωνα.

- Φιλοσοφία και Επιστήμη στο Βυζάντιο.

- Φιλοσοφία και Επιστήμη στον ελληνόφωνο κόσμο μετά την άλωση.

- Φιλοσοφία και Επιστήμη στο Διαφωτισμό.

- Ουτοπίες του 19ου αιώνα.

- Θετικισμός - Κύκλος της Βιέννης.

- Popper-Kuhn-Lakatos- Feyerabend.

- Σύγχρονοι επιστημολογικοί προβληματισμοί και τεχνο-επιστημονικός πολιτισμός.

ΑΓΓΛΟΦΩΝΗ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

SPECIALISATION "HISTORY OF PHILOSOPHY AND IDEAS"

Ancient Philosophy

The is part of the field of the History of Philosophy, specifically Greek philosophy in the ancient world, from its beginnings to late antiquity. The aim of the course is to familiarize students with the basic concepts and theories of ancient Greek philosophy, as well as to approach the thought of its most important representatives. (a) The meaning, significance and periods of ancient Greek philosophy; the sources of information on ancient Greek philosophy; the historical birth of philosophy and its precursors; the themes of ancient Greek philosophy. (b) Historical development of ancient Greek philosophy: early Greek philosophy; Attic philosophy, minor Socratic philosophy; Hellenistic philosophy; philosophy of late antiquity.

Byzantine Philosophy

Upon completion of the course the student should be able to:

- Acquire a broad and solid knowledge of contemporary scholarly research on Byzantine Philosophy.

- Understand and distinguish the various periods of Byzantine Philosophy.

- To understand the various lines of research in Byzantine Philosophy and their representatives.

- To understand the main themes of Byzantine philosophical activity.

- To understand the main philosophical concepts treated in Byzantine Philosophy with emphasis on that of iconicity.

- To understand the relationship between Byzantine Philosophy and its main ancient Greek sources (Plato, Aristotle, Hellenistic philosophies, Neoplatonism).

- To understand the contribution of Byzantine Philosophy to modern and contemporary philosophy and indeed to understand B.F. as a pre-modern philosophy.

Medieval Philosophy and Renaissance Philosophy

Upon completion of this course the student should be able to:

- Have a broad and solid knowledge of basic research methodology in the history of philosophy.

- Understand and distinguish the difference between Christian/Islamic philosophy and philosophy produced by Christian and Muslim philosophers.

- Identifies the key figures and works of the relevant period.

- Understands the degree of originality of medieval philosophy and its degree of dependence on the philosophy of antiquity.

- Has an awareness of the importance of translations for the history of philosophy.

- Discerns both the fertility and the limitations created by the interaction of philosophy, religion and theology.

- Realise the main contributions of medieval philosophy to modern and contemporary philosophy.

Modern Philosophy

This course examines three leading modern philosophers. The course syllabus aims to introduce students to the basic concepts, arguments and concerns of these philosophers, as well as the socio-political context in which their work developed.

Topics:

I. The historical and social context of the emergence of rationalism

II. Study of Descartes' Metaphysical Reflections

III. Study of Spinoza's Ethics

IV. Comparison of the two philosophies (1)

V. Comparison of the two philosophies (2): epistemology

VI. Comparison of the two philosophies (3): Metaphysics

VII. Comparison of the two philosophies (4): Ethics, Society, Politics

VIII. Rationalism and Idealism

IX. Kant and Hegel

X. Hegelian phenomenology and the Hegelian system

XI. The problem of time in Hegelian philosophy.

Contemporary Philosophy

The aim of the first part of the course is to introduce students to one of the most important philosophical currents of the 20th century, Phenomenology. Our starting point will be the presentation of Franz Brentano's (1838-1917) attempt to articulate a new empirical science, Descriptive Psychology. We will then examine the critique of this project by Brentano's student Edmund Husserl (1859-1938) and how this critique led to the birth of phenomenological philosophy. The aim of the second part of the course is to introduce students to the philosophical work of Gilles Deleuze (1925-1995), one of the most important French philosophers of the twentieth century. After presenting the institutional framework governing the teaching of philosophy in France, in secondary and especially in higher education, from the 19th century to the present day, the division of philosophy in France in the twentieth century (and up to the present day) into four main philosophical moments according to Frédéric Worms will be briefly presented, in order to familiarise students with the philosophical landscape within which Deleuze began to philosophise and publish philosophical works.

Aesthetics and Criticism

Upon completion of the course the student should be able to:

- Understand the main dimensions of the discipline of Aesthetic Philosophy, its history and contemporary manifestations.

- Understand and distinguish the basic concepts of Aesthetic Philosophy.

- To understand the different directions of research in Aesthetic Philosophy and their representatives.

- To understand the relationship between Aesthetic Philosophy and Critical Philosophy.

- To understand the main philosophical distinctions treated by Aesthetic Philosophy with emphasis on that of iconicity.

- To understand the relationship of Aesthetic Philosophy to the main objects of Critical Reflection.

- To understand the contribution of Aesthetic Philosophy to modern and contemporary philosophy.

Asian Philosophies

The course material consists of texts that show, first, why the thought developed in China and India during antiquity falls within the global philosophical tradition. The particular modes of Asian philosophy are also highlighted. Finally, an attempt is made to approach key aspects of Asian philosophies cross-culturally. Course content: Eastern thought in relation to the Western conception of philosophy. Methodological issues in comparative and intercultural philosophy. Classical Chinese philosophy: Confucianism, Taoism, nomocracy, naturalism, Maoism.

Metaphysics and epistemology

The course (lectures 1-6) attempts to delve into the fundamental ontological, metaphysical and epistemological concepts of Modern Philosophy. The object of the lectures is the identification, commentary and interpretation of these concepts in a series of philosophical works that defined the theoretical character of European modernity. In particular, we will be concerned successively with Descartes' Discourse on Method and Reflections on First Philosophy, Spinoza's Treatise on the Correction of Mind and Ethics, Leibniz's Monadology, Locke's Essay on Human Cognition, Hume's Treatise on Human Nature and Kant's Critique of Pure Reason.

Philosophy and religion

This seminar examines historically the relationship between philosophy and religion in the Middle Ages. Philosophy, within the long Platonic tradition, sought to displace religion and become a quasi-religion. In contrast, during the Christian Middle Ages, philosophy defended and interpreted religion, defending faith through reason.

Philosophy and History

Course content:

- History of Philosophy and Philosophy of History

What is the relationship between philosophy and history? What is the relationship between philosopher and historian? Divergences and Convergences between related lines of thought and methodological tools (methodological holism and methodological individualism).

- Freedom and Autonomy between History and Philosophy

Can philosophy be autonomous from history and vice versa? Also, how do the concepts of freedom and autonomy crystallize interconnectedly in their historical development in the field of philosophy and their neighborhoods? Descriptive, critical and normative directions.

- Rationality, Ethics, Interpretation and Narrative
Rationality of personal and collective actions and rationality of history. Can there be a rational interpretation and explanation of them? A priori vs. a posteriori knowledge of history. Objectivity and value judgment based on competing narratives of reality.

Philosophy and Science

This course is an attempt to provide an in-depth coupling between philosophy and science in the timeline of Western civilization. In this context, natural philosophy and scientific thought are presented and analyzed in their historical perspective. The various theories related to the interpretation of science as a practice related to the search for truth and the interpretation of the way in which Nature was created and functions are also developed.

Upon successful completion of the relevant course, students will be able to:

- Identify elements of "scientific" thought in works of ancient Greek philosophy.
- Understand the stages of transition from natural philosophy to modern science.
- Understand the relationship between science and philosophy and the social and cultural context in which they are developed.
- Formulate critical reflections and reflect on what they study and identify in secondary literature on science and philosophy.
- Research and identify primary sources.
- Identify that science is interpreted in a variety of ways from the perspective of philosophy and vice versa.
- To know that the historical development of science and philosophy is not a linear process.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ «ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΗΘΙΚΗ»

Δεοντική Λογική

(Υποχρεωτικό α' εξαμήνου)

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, κάθε φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να κατανοήσει και να εξηγήσει τα ακόλουθα:

Τα κίνητρα που οδήγησαν στην ανάπτυξη της δεοντικής λογικής, ειδικότερα τα γνωστότερα από τα δεοντικά παράδοξα.

Τα τυπικά συστήματα που έχουν προταθεί και μελετηθεί για τη θεμελίωση και ανάπτυξη της δεοντικής λογικής.

Εφαρμογές της δεοντικής λογικής στην επιχειρηματολογία που χρησιμοποιείται για ηθικά και νομικά ζητήματα.

Περιεχόμενο μαθήματος:

- Εισαγωγή και σύντομη ιστορία της λογικής.
- Βασικές έννοιες και μέθοδοι της προτασιακής λογικής I.
- Βασικές έννοιες και μέθοδοι της προτασιακής λογικής II.
- Βασικές έννοιες και μέθοδοι της τροπικής προτασιακής λογικής I.
- Βασικές έννοιες και μέθοδοι της τροπικής προτασιακής λογικής II.
- Ιστορική εξέλιξη της Δεοντικής Λογικής.

- Πρότυπη Δεοντική Λογική I.

- Πρότυπη Δεοντική Λογική II.

- Δεοντική Λογική Anderson-Kanger I.

- Δεοντική Λογική Anderson-Kanger II.

- Παράδοξα στη Δεοντική Λογική I.

- Παράδοξα στη Δεοντική Λογική II.

Εφαρμοσμένη Ηθική

(Υποχρεωτικό α' εξαμήνου)

Η εφαρμοσμένη ηθική ως κλάδος της ηθικής φιλοσοφίας ταυτίζεται πολλές φορές με τη βιοηθική. Ωστόσο η εφαρμοσμένη ηθική αποτελεί ένα πολύ ευρύτερο κλάδο που ασχολείται πέραν των επιτακτικών προβλημάτων που θέτει η εξέλιξη των βιοϊατρικών επιστημών και με ένα φάσμα άλλων ηθικών προβληματισμών. Η εφαρμοσμένη ηθική επανέρχεται στα πρακτικά ερωτήματα και την βασική ηθική σκέψη, αποφεύγοντας τις τεχνικές συζητήσεις στις οποίες είχε εθιστεί η μεταθητική ανανεώνοντας τον φιλοσοφικό διάλογο και εμβαπτίζοντάς τον στην καθημερινή σκέψη και την πρακτική των ανθρώπων που αναζητούν λύσεις σε παλιά και νέα προβλήματα τα οποία θέτει η επιστήμη, το περιβάλλον, ο πόλεμος, η βιομηχανία κ.α.

Η βιοηθική είναι ένας διεπιστημονικός κλάδος όπου συναντώνται η ηθική, η νομική, η βιολογία, η ιατρική, η γενετική, κ.α. με την πρωτοκαθεδρία της ηθικής η οποία επιχειρεί σε αυτό το πλαίσιο να ρυθμίσει τα ηθικά προβλήματα που ανακύπτουν στο πλαίσιο των προαναφερθέντων επιστημών. Σημασία δίδεται σε ηθικές, θρησκευτικές, κοινωνικές, πολιτικές και νομικές παραμέτρους και επιχειρείται η προστασία της αξιοπρέπειας, της υγείας και της ευημερίας των ανθρώπων, χωρίς ωστόσο να παραβιάζεται το δικαίωμα στην επιστημονική γνώση. Οι αρετοκρατικές, κοινοτιστικές, ωφελιμοκρατικές και δεοντοκρατικές θεωρίες εκβάλλουν στη βιοηθική και δημιουργούν ένα καλειδοσκόπιο απόψεων στα επιμέρους θέματα όταν αντιμετωπίζονται από τους θεωρητικούς της βιοηθικής που εμπνέονται από την μια ή την άλλη θεωρία. Η σύγχρονη βιοηθική πρακτική περιλαμβάνει τη χρήση καθοδηγητικών αρχών που έχουν μια σχεδόν οικουμενική αποδοχή. Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι αρχές του σεβασμού της αυτονομίας και της αγαθοπραξίας, η πρώτη νεωτερική, η δεύτερη Ιπποκρατικής προέλευσης, οι οποίες μπορεί να έλθουν σε σύγκρουση σε ειδικές περιπτώσεις όπως για παράδειγμα στην διαδικασία της ενήμερης συναίνεσης του ασθενούς. Στον σύγχρονο βιοηθικό προβληματισμό μεγάλη βαρύτητα έχει αποκτήσει τα θέματα της άμβλωσης και της ευθανασίας, το νομικό τους κύρος, και τα ιδιαίτερα νομικά και ηθικά προβλήματα που προκύπτουν στο πλαίσιο τους.

Ως ιδιαίτεροι κλάδοι της εφαρμοσμένης ηθικής με αλματώδη ανάπτυξη της σχετικής φιλοσοφικής βιβλιογραφίας με τα οποία θα ασχοληθούμε θεωρούνται η Περιβαλλοντική ηθική, η ηθική των Ζώων, η ηθική του Πολέμου, το ζήτημα της φτώχειας, η επιχειρηματικής ηθικής, ο φεμινισμός.

- Εισαγωγή. Γενική παρουσίαση. Ηθική φιλοσοφία- βασικές ηθικές έννοιες- κύριες ηθικές θεωρίες.

- Η συναίνεση του ενημερωμένου ασθενή ως κοινή απόφαση.

- Η σύγκρουση αυτονομίας και αγαθοπραξίας στο δίκαιο, την πολιτική φιλοσοφία και τη βιοηθική.
- Η ευθανασία και η αργκό της αξιοπρέπειας.
- Γενετική.
- Ηθική του φαρμάκου.
- Ηθική του Πολέμου.
- Φεμινισμός- Σύγχρονος φεμινισμός και πορνογραφία.
- Παγκόσμια πείνα. Ερωτικές σχέσεις και ηθική.
- Ηθική του Περιβάλλοντος.
- Ηθική και δεοντολογία των ΜΜΕ.
- Ηθική των επιχειρήσεων.
- Σύγχρονες Ηθικές Θεωρίες (Υποχρεωτικό α' εξαμήνου)

Ο περασμένος αιώνας σηματοδεύτηκε από δυο παγκοσμίους πολέμους, αμέτρητους τοπικούς, ένα Ολοκαύτωμα και αρκετές γενοκτονίες. Όλα αυτά αμφισβήτησαν τους πλέον βασικούς πυλώνες των κοινωνιών του δυτικού κόσμου, συνεπώς πρωτίστως και κυρίως τις κύριες ηθικές αρχές επί των οποίων αυτός είχε δομηθεί, και συνακόλουθα τις κραταιές έως τότε κεντρικές ηθικές παραδόσεις της αρετοκρατίας, της δεοντοκρατίας και της συνεπειοκρατίας. Οι ηθικές θεωρίες που εμφανίστηκαν κατά την διάρκειά του είναι είτε ριζικώς αναθεωρημένες εκδοχές των προϋπαρχουσών, είτε εντελώς νέες.

- A. Η θεωρία του σφάλματος του John Leslie Mackie.
- B. Η συγκινησιοκρατία του G. E. Moore.
- Γ. Intuitive and critical moral judgements του Richard Mervyn Hare.
- Δ. Η Ecosophy T του Arne Naess.
- E. Ο οικολογικός φασισμός του Kaarlo Pentti Linkola.
- ΣΤ. Ο προτιμησιακός ωφελισμός του Peter Singer.
- Z. Η ανανέωση της Καντιανής οπτικής.
- H. Οι ηθικές θέσεις του Vladimir Jankelevitch.
- Θ. Οι ηθικές θέσεις του Henri Bergson.
- Θεωρητική Ηθική I (Αρετοκρατία - Κλασικός Ηδονισμός)

(Υποχρεωτικό β' εξαμήνου)

Μέρος Α': Η αρχαία ελληνική αρετολογία - Η αριστοτελική ηθική

- Έννοια και απαρχές της αρχαίας ελληνικής αρετολογίας. Σταθμοί πριν από τον Αριστοτέλη.
- I. Η φιλοσοφία του Αριστοτέλη και η αριστοτελική ηθική. II. Άξονες, αρχές και χαρακτήρας της αριστοτελικής ηθικής.
- Οι έννοιες του αγαθού, της αρετής και της ευδαιμονίας: Η αριστοτελική οριοθέτηση του περιεχομένου και του εύρους τους.
- I. Οι ηθικές αρετές. Η θεωρία της μεσότητας. II. Η δικαιοσύνη.
- I. Οι διανοητικές αρετές. Η φρόνηση. II. Εγκράτεια και ακρασία. III. Η ηδονή.
- Η φιλία: Η έννοια και τα είδη της φιλίας. II. Ο «θεωρητικός βίος»: Ο ιδεώδης βίος και τα χαρακτηριστικά του.
- Μέρος Β': Οι φιλοσοφικές σχολές της ελληνιστικής περιόδου - η ηθική (η τέχνη του βίου).
- Οι φιλοσοφικές σχολές της ελληνιστικής περιόδου - η ηθική (η τέχνη του βίου): περίγραμμα-εισαγωγή.
- Στωική ηθική φιλοσοφία.

- Ο στωικός σοφός (ο λόγος σε αρμονία με την παρόρμηση).

- Επικούρεια και κυρηναϊκή ηθική φιλοσοφία (κλασικός ηδονισμός).

- Ηθική φιλοσοφία και νευροεπιστήμες.

Θεωρητική ηθική II (Συνεπειοκρατία - Δεοντοκρατία) (Υποχρεωτικό β' εξαμήνου)

Η ηθική σκέψη έχει διανύσει μακρά πορεία. Το μάθημα την παρακολουθεί στην δεύτερη φάση της, αυτήν που σηματοδοτεί η διατύπωση των κεντρικών θέσεων του Ωφελιμισμού από τον Jeremy Bentham και τους επιγόνους του. Στην συνέχεια εξετάζεται η ηθική παράδοση της δεοντοκρατίας όπως αυτή παρουσιάζεται από τον Immanuel Kant, αλλά και οι νεώτερες εκδοχές του Ωφελιμισμού, όπως αυτές παρουσιάζονται από τους Henry Sidgwick, Richard Mervyn Hare, και Peter Singer.

A. Η ηθική παράδοση του Ωφελιμισμού (εισαγωγή).

B. Η ηθική παράδοση της Δεοντοκρατίας (εισαγωγή).

Γ. Μορφές Ηδονισμού - με έμφαση στον Επικούρειο.

Δ. Η εκδοχή του Ωφελιμισμού από τον John Stuart Mill.

E. Η εκδοχή του Ωφελιμισμού από τον Henry Sidgwick.

ΣΤ. Η εκδοχή του Ωφελιμισμού από τους Richard Mervyn Hare και Peter Singer.

Z. Κατηγορική προσταγή: οι τέσσερις διατυπώσεις της.

H. Τέλεια και ατελή καθήκοντα.

Θ. Καθήκοντα προς πνεύματα και ζώα - Διαλέξεις για την Ηθική.

Ηθική του Πολέμου

(Επιλογής β' εξαμήνου)

Αναπόσπαστο τμήμα της ανθρώπινης ιστορίας ο πόλεμος πάντοτε αποτελεί μια μεγάλη πρόκληση και για το δίκαιο και για την ηθική φιλοσοφία. Με αυτά ακριβώς τα ηθικά ερωτήματα που σχετίζονται με τον πόλεμο και το δίκαιο του πολέμου θέλουμε να ασχοληθούμε σε αυτό το μάθημα, σε πολλές από τις διαστάσεις τους. Θα προσεγγίσουμε έτσι ερωτήματα που αφορούν το *just ad bellum*, δηλαδή τα ερωτήματα που αφορούν το πότε τα κράτη μπορούν να καταφύγουν στη χρήση ένοπλης βίας, το ζήτημα του «δίκαιου πολέμου», τα ζητήματα που αφορούν τις ένοπλες επεμβάσεις για ανθρωπιστικούς λόγους. Θα προσεγγίσουμε, παράλληλα, και το *jus in bello*, δηλαδή τα ηθικά ερωτήματα που αφορούν τη συμπεριφορά των κρατών εντός ενόπλων συγκρούσεων: τα ζητήματα που αφορούν την προστασία των αμάχων, τα όπλα μαζικής καταστροφής, τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, τα ηθικά ερωτήματα γύρω από την πυρηνική αποτροπή. Θα σταθούμε, όμως, και σε ζητήματα που αφορούν τον περιορισμό των δικαιωμάτων σε καιρό πολέμου, την «κατάσταση εξαίρεσης», τα ηθικά ερωτήματα γύρω από την πολιτική βία και την αντιτρομοκρατική πολιτική αλλά και την ηθική του ανταρτοπόλεμου. Όλα αυτά θα συζητηθούν στη βάση τόσο της φιλοσοφικής γραμματείας πάνω σε αυτά τα ζητήματα, όσο όμως και των ίδιων των ιστορικών γεγονότων που γέννησαν αυτά τα ερωτήματα.

1. Η θεωρία του δικαίου πολέμου.

2. Το ζήτημα της ένοπλης επέμβασης για ηθικά αποδεκτούς λόγους.

3. *Jus in Bello*.

4. Η διάκριση αμάχων/μαχίμων - Το ζήτημα των παράπλευρων απωλειών.

5. Εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Η δίκη της Νυρεμβέργης.

6. Το ζήτημα του περιορισμού των δικαιωμάτων εν καιρώ πολέμου - το ερώτημα της «κατάστασης εξαίρεσης».

7. Ο βομβαρδισμός των πόλεων κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Το θέμα της πυρηνικής αποτροπής.

8. Ηθικά ζητήματα γύρω από την πολιτική βία και την αντιτρομοκρατική πολιτική.

9. Όπλα μαζικής καταστροφής - Ηθικά ζητήματα της χρήσης drones για στρατιωτικούς σκοπούς.

10. Ηθικά ζητήματα του επαναστατικού πολέμου και του ανταρτοπόλεμου.

11. Αντίρρηση συνείδησης.

Θρησκείες και Ηθική
(Επιλογής β' εξαμήνου)

Το μάθημα αποτελεί το βασικό εισαγωγικό μάθημα στην κατανόηση της Ηθικής σε σχέση με την Θρησκεία. Σε γενικές γραμμές, και δεδομένου του ιδιαίτερου χαρακτήρα του μαθήματος Ηθική και Θρησκείες, τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τους βασικούς άξονες της σχετικής ταξινόμιας του Bloom. Οι κάτωθι στόχοι υπάγονται στις τρεις μεγάλες κατηγορίες των γνωστικών (cognitive), συναισθηματικών (affective) και ψυχοκινητικών (psychomotor) ζητούμενων της διδασκαλίας. Τούτο είναι αντιληπτό, επειδή η διδασκαλία της εν λόγω θεματικής είναι συνυφασμένη με τις έννοιες της κατανόησης, της ανάλυσης, της σύνθεσης, της κριτικής σκέψης και της αξιολόγησης. Βεβαίως, ξεχωριστή βαρύτητα δίδεται στην ενίσχυση της γνώσης (knowledge) ως προϋπόθεσης για την κατανόηση (comprehension) και εν συνεχεία την αξιολόγηση (evaluation), αφού η τελευταία συνιστά κεντρικό άξονα της Βιοηθικής και της φιλοσοφικής σκέψης ευρύτερα. Διερευνώνται επαρκώς οι πρωταρχικές πηγές της ηθικής διδασκαλίας των 5 μεγάλων Θρησκειών, Χριστιανισμού-Ισλάμ-Ινδουισμού-Βουδισμού-Ιουδαϊσμού, μέσα από σχετικές κοσμογονικές διηγήσεις. Αφού διασαφίσουν οι εκπαιδευόμενοι τις καθοριστικές θεολογικές αρχές που συνθέτουν το συμβατό ηθικό πλαίσιο επεξεργασίας μιας αποδεκτής πρακτικής, οδηγούνται στην αυτενέργεια αποπειρώμενοι να ψηλαφήσουν τις ιδιαιτερότητες, ομοιότητες και διαφορές των μεγάλων θρησκευμάτων πάνω σε επιλεγμένα θέματα Ηθικής και Βιοηθικής του τέλους της ζωής του ανθρώπου και της ηθικής σχέσης Ανθρώπου και μη-Ανθρώπων Όντων.

Περιβαλλοντική Ηθική - Δικαιώματα των ζώων
(Επιλογής β' εξαμήνου)

Το μάθημα αφορά στην κριτική μελέτη των εννοιών που ορίζουν τις σχέσεις ανάμεσα στον άνθρωπο και το μη ανθρώπινο περιβάλλον, στην ηθική αποτίμηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς προς τα ζώα και στη μελέτη απόδοσης δικαιωμάτων σε αυτά. Οι σπουδαστές εισάγονται στην Περιβαλλοντική Ηθική ως σύγχρονο κλάδο της Εφαρμοσμένης Ηθικής. Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η παρουσίαση της ιστορικής εξέλιξης της Περιβαλλοντικής Ηθικής, η παρουσίαση των μειζόνων ρευμάτων αυτής (π.χ. Βαθιά Οικολογία, Οικοφεμινισμός κ.α.), η ανάλυση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών θεμάτων (π.χ. Κλιματική Αλλαγή, Περιβαλλοντική Δικαιοσύνη

κ.α.), καθώς και η παρουσίαση θεμάτων που σχετίζονται με την ηθική μεταχείριση και τα δικαιώματα των ζώων.

Περιεχόμενο μαθήματος:

i. Βασικές Έννοιες. Ιστορία και προβλήματα της φιλοσοφίας της φύσης.

ii. Ιστορική εμφάνιση, ανάπτυξη και θεωρίες της Περιβαλλοντικής Ηθικής ως κλάδου της Εφαρμοσμένης Ηθικής.

iii. Κεντρικές τάσεις της Περιβαλλοντικής Ηθικής σήμερα και κύριοι εκπρόσωποί τους.

iv. Οντολογικές, επιστημολογικές προϋποθέσεις και μεθοδολογικά ζητήματα της Περιβαλλοντικής Ηθικής.

v. Διαφορετικές σχολές Οικολογικής ηθικής και βασικοί άξονες κατανόησης των αρχών τους.

vi. Τα δικαιώματα των ζώων και η ανθρώπινη ευθύνη.

vii. Ειδικά προβλήματα: βιωσιμότητα, αειφορία, τεχνολογία και φύση, γεωργική βιοτεχνολογία, κλιματική κρίση.

viii. Η σημασία και οι διαστάσεις της οικοαισθητικής και η οικολογική διάσταση των τεχνών και του αρχαίου δράματος.

ix. Επιχειρηματολογία στην εξέταση ηθικών προβλημάτων της οικολογίας και περιβαλλοντικής φιλοσοφίας.

Μεταηθική

(Υποχρεωτικό γ' εξαμήνου)

Η Μεταηθική, κλάδος της ηθικής φιλοσοφίας ο οποίος αναπτύχθηκε στο χώρο της αναλυτικής παράδοσης του εικοστού αιώνα, δεν περιορίζεται πλέον σε λογικο-σημασιολογικές αναλύσεις ηθικών εννοιών και κρίσεων. Σήμερα διερευνώνται ερωτήματα που δεν ενδιαφέρουν μόνο τη φιλοσοφία της γλώσσας, αλλά και την οντολογία, τη γνωσιολογία και τη φιλοσοφία του νου, και συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την κανονιστική ηθική, εφόσον αναφέρονται στην κατανόηση της υφής και του περιεχομένου καθώς και στη δικαιολόγηση των ηθικών μας πεποιθήσεων. Στο μάθημα περιγράφεται συνοπτικά η σύγχρονη διαμάχη του ηθικού ρεαλισμού, στο πλαίσιο της οποίας εξετάζεται η δυνατότητα στήριξης της αντικειμενικότητας των ηθικών κρίσεων μέσα από την υπόθεση της ύπαρξης αξιών και κανονιστικών αρχών ανεξάρτητων από τα ανθρώπινα δρώντα υποκείμενα. Επιχειρείται έτσι η συγκριτική αποτίμηση θεωριών και μοντέλων ηθικού ρεαλισμού και αντιρεαλισμού. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η ευρύτερη προβληματική της εμβέλειας και της ισχύος των ηθικών κρίσεων, καθώς και των σχέσεων της ηθικής με τις αρχές και τις αξίες που διέπουν άλλα κανονιστικά πεδία.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

1.Εισαγωγή - η μεταηθική ως κλάδος/περιοχή της ηθικής φιλοσοφίας διακρινόμενη από την ουσιώδη κανονιστική ηθική (ηθική φιλοσοφία «πρώτου» επιπέδου).

2. Συνοπτική παρουσίαση της σύγχρονης διαμάχης για τον ηθικό ρεαλισμό.

3. Διεξοδική συζήτηση μορφών ηθικού ρεαλισμού και αντιρεαλισμού/ιρεαλισμού.

3.1. Το μοντέλο του επιστημονικού ρεαλισμού στη μεταηθική.

3.2. Ενόραση, ευαισθησία και ηθική πραγματικότητα - το μοντέλο των δευτερευουσών ιδιοτήτων.

3.3. Ηθικός ρασιοναλισμός και ρεαλισμός - το μοντέλο της αναλογίας με τα μαθηματικά.

3.4. Στρατηγικές μετριασμού των ρεαλιστικών θέσεων.

3.5. Πρόσφατες εξελίξεις.

4. Η έννοια του ηθικού μινιμαλισμού και η κριτική του ηθικισμού.

5. Ηθική και δίκαιο.

6. Ηθική και πολιτική.

7. Ηθική και οικονομία.

8. Ηθική και θρησκεία.

9. Ηθική και αισθητική.

10. Συμπεράσματα - προοπτικές.

Σεμινάριο: Ωφελιμισμός

(Υποχρεωτικό γ' εξαμήνου)

Ο Ωφελιμισμός αντλεί από τον Επικούρειο ηδονισμό, ωστόσο αποκρυσταλλώνεται σε διακριτό σύστημα από τον Jeremy Bentham και τους επιγόνους του, τον John Stuart Mill, τον Henry Sidgwick, τον Richard Mervyn Hare, και τον Peter Singer. Το μάθημα παρακολουθεί την εξέλιξη αυτή σημειώνοντας τους κεντρικούς της σταθμούς, και εξετάζοντάς τους μέσα από τα σχετικά εμβληματικά κείμενα που τους αποκρυσταλλώνουν.

A. Η ηθική παράδοση του Ωφελιμισμού (εισαγωγή).

B. Μορφές Ηδονισμού - με έμφαση στον Επικούρειο.

Γ. Ηδονιστικός Εγωισμός.

Δ. Η εκδοχή του Ωφελιμισμού από τον John Stuart Mill.

Ε. Η εκδοχή του Ωφελιμισμού από τον Henry Sidgwick.

ΣΤ. Η εκδοχή του Ωφελιμισμού από τους Richard Mervyn Hare και Peter Singer.

Z. Τα προβλήματα του Προτιμησιακού Ωφελιμισμού.

Θ. Διαισθητική και πρακτική ηθική κρίση.

Η. Η διάσταση Πραξιακού και Κανονιστικού Ωφελιμισμού.

I. Η εισαγωγή της έννοιας του Απόλυτου Κακού στον Ωφελιμισμό από τον Peter Singer.

Ανθρώπινα δικαιώματα και Βιοηθική

(Επιλογής γ' εξαμήνου)

Το επιλεγόμενο μάθημα του Γ' εξαμήνου με τίτλο «Βιοηθική και Ανθρώπινα Δικαιώματα - Ζητήματα Βιοηθικής» στοχεύει να εξοικειώσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές με έναν από τους πιο ανερχόμενους και αναπτυσσόμενους διεπιστημονικούς κλάδους, στο πλαίσιο του οποίου τίθενται εξαιρετικά σημαντικά και καινοφανή ερωτήματα. Τα ερωτήματα αυτά άπτονται της καθημερινής ζωής των σύγχρονων πολιτών ανά τον κόσμο και απαιτούν σύνθετη προσέγγιση, αφού όλα εξαρτώνται από ποικίλες φιλοσοφικές, πολιτικές, ηθικές, νομικές, κοινωνικές παραμέτρους. Το μάθημα θα αναδείξει την βιοηθική ως έναν σπουδαίο κλάδο της Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας, ο οποίος δεν αφορά μόνο όσους έχουν κάνει εξειδικευμένες σπουδές φιλοσοφίας, αλλά αντιθέτως αφορά άμεσα όλη την κοινωνία. Σκοπός της διδασκαλίας είναι να καταδείξει τον πρακτικό χαρακτήρα αυτού του κλάδου, την αναγκαιότητά του στις σύγχρονες παγκοσμιοποιημένες κοινωνίες και ασφαλώς τη συμβολή του στην κατανόηση και αντιμετώπιση προκλήσεων που απασχολούν όλους τους πολίτες. Κριτική προσέγγιση των σχέσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τις ηθικές - βιοηθικές - περιβαλλοντικές προκλήσεις της εποχής - αποσαφήνιση βα-

σικού εννοιολογικού πλαισίου (δικαιώματα, καθήκοντα, ελευθερία, αυτονομία, Ηθική, Θεωρητική Ηθική, Εφαρμοσμένη Ηθική, Βιοηθική, Ιατρική Ηθική) - προϊστορία και βασικά φιλοσοφικά ορόσημα της θεμελίωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - γεγονότα-σταθμοί κατά τον 20ο αιώνα - η ανάδυση της Βιοηθικής και τα ανθρώπινα δικαιώματα - φιλοσοφικά ερωτήματα και εμπόδια ως προς την προέλευση και τη θεμελίωσή τους - πρόσφατες εξελίξεις στη βιοτεχνολογία και την ιατρική - η αποκωδικοποίηση του ανθρώπινου γονιδιώματος - ζητήματα αναπαραγωγής και αναπαραγωγικής αυτονομίας - το ζήτημα των μεταμοσχεύσεων (πώληση, αγορά, δωρεά, το status του σώματος) - ισχυροποίηση υπαρκτών δικαιωμάτων και δημιουργία νέων - νομικές, πολιτικές, ηθικές και επιστημονικές παράμετροι.

Σεμινάριο: Καντ

(Επιλογής γ' εξαμήνου)

Το σεμινάριο διερευνά τον ηθικό στοχασμό του Immanuel Kant, ενώ εστιάζει σε μια προσεκτική ανάγνωση ενός καθοριστικού του έργου για την ιστορία της ηθικής φιλοσοφίας, τη Θεμελίωση της Μεταφυσικής των Ηθών (1785). Ο Kant υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι το να ενεργούμε ηθικά είναι ταυτόχρονα απαίτηση του ορθού λόγου και προϋπόθεση για την ελευθερία μας, έτσι ώστε η ηθικά εσφαλμένη δράση είναι ταυτόχρονα ανορθόλογη και ένα είδος δουλείας. Προσοχή θα δοθεί επίσης σε μερικά από τα άλλα κείμενα του Kant σχετικά με την ηθική, όπως και με την αισθητική. Μέσα από την ανάγνωση αυτών των κειμένων, οι φοιτήτριες/ές θα αποκτήσουν μια κριτική κατανόηση της καντιανής προσέγγισης σε ζητήματα της ηθικής, της ελευθερίας και της αυτονομίας.

Τεχνητή Νοημοσύνη και Ηθική

(Επιλογής γ' εξαμήνου)

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- Να αναγνωρίζουν τα βασικά στοιχεία των σχετικών τεχνικών και φιλοσοφικών συζητήσεων και να είναι σε θέση να παρακολουθούν και να αξιολογούν τις εξελίξεις στο συγκεκριμένο διεπιστημονικό πεδίο.

- Να αναζητούν, να αξιολογούν, να αναλύουν και να συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες με τη χρήση όλων των σχετικών ακαδημαϊκών μέσων πρόσληψης πληροφορίας (διαδίκτυο, βιβλιοθήκες κ.λπ.).

- Μέσω της συμμετοχής στο μάθημα αλλά και των τελικών εργασιών να ασκηθούν στην κριτική επιχειρηματολογία και την παραγωγή προσωπικής, ελεύθερης και δημιουργικής σκέψης και ειδικότερα κριτικής σκέψης επί του φαινομένου της ΤΝ.

- Να υποστηρίζουν τεκμηριωμένα τα επιχειρήματά τους και να λαμβάνουν αποφάσεις και να που σχετίζονται την αλληλεπίδραση ανθρώπου και μηχανών.

- Να εργάζονται στο πλαίσιο ομάδων για την επίτευξη διεπιστημονικών στόχων.

- Να παράγουν νέες ερευνητικές ιδέες στο πεδίο της ηθικής της Τεχνητής Νοημοσύνης.

Θεματικές ενότητες:

Παρουσίαση των στόχων και τη δομής του μαθήματος.

- Το Πρόγραμμα της «Τεχνητής Νοημοσύνης» (ΤΝ).
- Τεχνητή Νοημοσύνη: Επιστημονική φαντασία ή πραγματικότητα;
- Ταξινομώντας τα ηθικά ζητήματα.
- Παλιά προβλήματα σε νέα συσκευασία.
- Καινοφανή προβλήματα - Δύσκολες αποφάσεις.
- Υπερβαίνοντας τις ανθρώπινες δυνατότητες.
- Αυτονομία και απόδοση ευθύνης.
- Έρωτας και Πόλεμος στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης.

- Άνθρωπος και μηχανή: Από τους ψυχολογικούς μηχανισμούς στα κοινωνικά και ηθικά ζητήματα.

- Τα ηθικά διλήμματα από τη σκοπιά του ερευνητή της ΤΝ.

Βιοηθική - Ιατρική Ηθική

(Επιλογής γ' εξαμήνου)

Το μάθημα αναφέρεται πρώτον στην ιατρική ηθική, δηλαδή μια επαγγελματική ηθική που έχει διαμορφώσει το ιατρικό επάγγελμα, αποτυπώνεται στον Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας, έχει επίκεντρο τις σχέσεις των ιατρών μεταξύ τους και με τους ασθενείς και εφαρμόζεται από τα θεσμικά όργανα του ιατρικού επαγγέλματος υπό τον έλεγχο του δικαστή. Αφετέρου αναπτύσσει τις πολλαπλές διαστάσεις της βιοηθικής, ως φιλοσοφικού στοχασμού, δημόσιας συζήτησης και μοντέλου ρύθμισης της βιοϊατρικής. Τα παραπάνω συνδέονται με συγκεκριμένα παραδείγματα βιοϊατρικών πρακτικών που εξετάζονται υπό συγκριτική οπτική σε διεθνές, ενωσιακό και εθνικό πλαίσιο. Επίσης παρουσιάζει το πώς διαμορφώθηκε και πως λειτουργεί η ηθική της επιστημονικής έρευνας στο πεδίο της βιοϊατρικής καθώς και στη δυναμική συμβολή της βιοηθικής στη ρύθμιση των εφαρμογών της γενετικής τεχνολογίας. Δεύτερον εμβαθύνει στις βιοηθικές αρχές που διέπουν τις πολιτικές δημόσιας υγείας και τις σταθμίσεις του δικαιώματος πρόσβασης σε νέα φάρμακα και εμβόλια με εκείνο της πνευματικής ιδιοκτησίας των εφευρετών τους. Παρουσιάζει τις ηθικές προκλήσεις του νέου θεραπευτικού μοντέλου της ιατρικής ακριβείας. Διερευνά τον ρόλο των γιατρών στην ψηφιοποιημένη ιατρική: ιατρική διάγνωση και τεχνητή νοημοσύνη και την βιοηθική της νευροεπιστήμης που αφορά τις τεχνολογίες διάδρασης ανθρώπινου εγκεφάλου και υπολογιστή. Τρίτον διερευνά ειδικότερα βιοηθικά ζητήματα στην ψυχιατρική έρευνα, διάγνωση και θεραπεία, στην εμβρυομητρική και αναπαραγωγική ιατρική καθώς και την εντατικολογία.

ΑΡΘΡΟ 7

ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

7.1 Σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Η οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται και με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (τηλεδιάσκεψη).

Η οργάνωση μαθημάτων και λοιπών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αφορά σε μαθήματα και εκπαιδευτικές δραστηριότητες που από τη φύση τους δύναται να υποστηριχθούν με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και δεν εμπεριέχουν πρακτι-

κή, εργαστηριακή ή κλινική εξάσκηση των φοιτητών/τριών, που για τη διεξαγωγή τους απαιτείται η συμμετοχή των φοιτητών/τριών με φυσική παρουσία.

Υπεύθυνη για την υποστήριξη της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως και για τα ζητήματα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι η Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης του ΕΚΠΑ.

7.2 Ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Η εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να πραγματοποιείται με τη χρήση μεθόδων ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, οι οποίες δεν υπερβαίνουν το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των πιστωτικών μονάδων του Π.Μ.Σ.

Το ΕΚΠΑ τηρεί ηλεκτρονική πλατφόρμα προσβάσιμη και σε άτομα με αναπηρία, μέσω της οποίας παρέχονται υπηρεσίες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα δύναται να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο δύναται να περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις, ασκήσεις, ενδεικτικές λύσεις αυτών, καθώς και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις, εφόσον τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαιδευτική χρήση των φοιτητών και προστατεύεται από τον ν. 2121/1993 (Α' 25), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

ΑΡΘΡΟ 8

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

8.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους δι-
αρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

8.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

8.3 Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργασιρών κ.λπ. είναι υποχρεωτική. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις) μόνο αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον το 75% των ωρών του μαθήματος. Σε αντίθετη περίπτωση, ο μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών φοιτητή/τρια ξεπερνά το 75 % στο σύνολο των μαθημάτων, τίθεται θέμα διαγραφής του. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη Σ.Ε., η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση της Σχολής/του Τμήματος.

8.4 Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές εργασίες ή γραπτές ή προφορικές εξετάσεις. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον/ην διδάσκοντα/ουσα του κάθε μαθήμα-

τος όταν είναι μέλος ΔΕΠ ή ΕΔΙΠ του τμήματος Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ. Οι εξωτερικοί διδάσκοντες με ανάθεση εξετάζουν υποχρεωτικά με γραπτές ή προφορικές διαδικτυακές εξετάσεις αντί της υποβολής εργασίας και έχουν την υποχρέωση δημιουργίας τράπεζας θεμάτων. Κατά τη διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων, ως μεθόδων αξιολόγησης, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα και αποστέλλονται στη Γραμματεία του ΠΜΣ και του Τμήματος μέσα σε έξι (6) εβδομάδες το αργότερο από την εξέταση του μαθήματος ή από τη λήξη της περιόδου υποβολής εργασιών σε περίπτωση εξέτασης με γραπτές εργασίες. Σε περίπτωση που κατ' επανάληψη σημειώνεται υπέρβαση του ανωτέρω ορίου από διδάσκοντα/ουσα, ο/η Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ. ενημερώνει σχετικά τη Συνέλευση του Τμήματος.

8.5 Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.6 Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μετά από απόφαση της Σ.Ε και εισήγηση της επιτροπής ΑμεΑ του Τμήματος και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές οδηγίες της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

8.7 Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών των προγραμμάτων σπουδών δεύτερου κύκλου που οργανώνονται με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δύναται να πραγματοποιείται με εξ αποστάσεως εξετάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.8 Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο/η διδάσκων/ουσα να διευκολύνει, με όποιον τρόπο θεωρεί ο/η ίδιος/α πρόσφορο, τον/την φοιτητή/τρια (π.χ. προφορική εξ αποστάσεως εξέταση). Κατά τις προφορικές εξετάσεις ο/η διδάσκων/ουσα εξασφαλίζει ότι δεν θα παρευρίσκεται μόνος του/της με τον/την εξεταζόμενο/η φοιτητή/τρια.

8.9 Μαθήματα στα οποία κάποιος δεν έλαβε προβιβάσιμο βαθμό, οφείλει να τα επαναλάβει.

8.10 Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει εμφολωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από έγγραφο του/της αρμόδιου διδάσκοντα/ουσας και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

8.11 Αν ο φοιτητής/τρια αποτύχει περισσότερες από τρεις (3) φορές στο ίδιο μάθημα, ακολουθείται η διαδικασία που ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία.

8.12 Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του υπεύθυνου του μαθήματος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και με ευθύνη της Συνέλευσης συντάσσεται σχετικό πρακτικό και καταστρέφονται - εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

8.13 Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα που έχει κάθε μάθημα στο πρόγραμμα σπουδών και η οποία εκφράζεται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων (ECTS). Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) του μαθήματος αποτελεί ταυτόχρονα και τον συντελεστή βαρύτητας αυτού του μαθήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων (του μαθήματος) και το συνολικό άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση του τίτλου. Ο υπολογισμός αυτός εκφράζεται με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

$$\text{Βαθμός πτυχίου/διπλώματος} = (\sum_{k=1}^N \text{BM}_k \cdot \text{ΠΜ}_k) / \Sigma \text{ΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

BM_k = βαθμός του μαθήματος k

ΠΜ_k = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος k

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. κάθε μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των υποχρεωτικών και τον απαιτούμενο αριθμό των επιλεγόμενων από τα προσφερόμενα μαθήματα του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εκατόν είκοσι (120) ECTS.

ΑΡΘΡΟ 9

ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

9.1 Η ανάθεση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (ΜΔΕ) γίνεται κατ' επιλογή του θέματος από τον φοιτητή/την φοιτήτρια σε συνεννόηση και αποδοχή του αρμόδιου καθηγητή.

9.2 Η ΜΔΕ πρέπει να είναι ατομική, πρωτότυπη, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του κάθε Π.Μ.Σ.

9.3 Ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/ας στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, η Συντονιστική Επιτροπή ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση

της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική ή η γαλλική και ορίζεται μαζί με τον ορισμό του θέματος.

9.4 Ο τίτλος της εργασίας μπορεί να οριστικοποιηθεί κατόπιν αίτησης του/ης φοιτητή/τριας και σύμφωνης γνώμης του/ης επιβλέποντος/ουσας προς τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

9.5 Για να εγκριθεί η εργασία ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής.

9.6 Ο/Η Επιβλέπων/ουσα και τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.:

α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές,

δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες,

ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Με απόφαση της Συνέλευσης δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.Δ.Π. του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

9.7 Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΕΡΓΑΜΟΣ», σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

9.8 Εφόσον η Μ.Δ.Ε. περιέχει πρωτότυπα αποτελέσματα μη δημοσιευμένα, δύναται, κατόπιν αιτήσεως του/της επιβλέποντος/ουσας, η οποία συνυπογράφεται από τον/την μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια, να δημοσιευθούν στην ιστοσελίδα μόνο οι περιλήψεις, και το πλήρες κείμενο να δημοσιευθεί αργότερα.

ΑΡΘΡΟ 10

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

10.1 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης,

πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

10.2 Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους/ις φοιτητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία.

10.3 Το Γραφείο Διασύνδεσης του ΕΚΠΑ παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης (<https://www.career.uoa.gr/ypiresies/>).

10.4 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. κ.ά.

10.5 Η Συνέλευση του Τμήματος Φιλοσοφίας, μετά την εισήγηση της Σ.Ε., δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εάν:

- Υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,

- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον παρόντα κανονισμό,

- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,

- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτωμάτων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,

- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης,

- υποβάλουν αίτηση διαγραφής οι ίδιοι.

10.6 Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

10.7 Οι φοιτητές/τριες μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριων, όπως το πρόγραμμα ERASMUS + ή CIVIS, κατά την κείμενη νομοθεσία. Στην περίπτωση αυτή ο μέγιστος αριθμός ECTS που μπορούν να αναγνωρίσουν είναι τριάντα (30). Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μετά το Α' εξάμηνο σπουδών τους. Οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να κάνουν αίτηση προς τη Σ.Ε. και να ακολουθήσουν τους όρους του προγράμματος.

Το Π.Μ.Σ. μπορούν να το παρακολουθήσουν και φοιτητές/τριες από διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριών, όπως το πρόγραμμα ERASMUS+, σύμφωνα με τις συναφθείσες συνεργασίες.

10.8 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες του Ε.Κ.Π.Α. δύναται να εγγραφούν σε Π.Μ.Σ. του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

10.9 Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ή σε δύο (2) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ίδιου ή άλλου Τμήματος, του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

10.10 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/

ουσας από τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες (βλ. άρθρο 17).

10.11 Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

10.12 Για τη συμμετοχή τους στο Π.Μ.Σ. «Φιλοσοφία» οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό εξακοσίων (600) ευρώ ανά εξαμήνο. Η καταβολή του τέλους γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου.

10.13 Στο πλαίσιο των ερευνητικών δραστηριοτήτων του ΠΜΣ, θα εκδίδεται ετησίως «Επετηρίδα του ΠΜΣ» με άρθρα φοιτητών αλλά και καθηγητών και αναγνωρισμένων επιστημόνων. Μια φορά το έτος, θα διοργανώνεται «Συνέδριο των Φοιτητών του ΠΜΣ». Το ΠΜΣ θα οργανώνει επίσης ικανό αριθμό από ετήσιες διαλέξεις αναγνωρισμένων επιστημόνων της ημεδαπής και της αλλοδαπής.

ΑΡΘΡΟ 11

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ

11.1 Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι φοιτητές/τριες Π.Μ.Σ., που πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις αριστείας κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/ες φοιτητές/τριες δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριων που εισάγονται στο Π.Μ.Σ. ανά ακαδημαϊκό έτος.

11.2 Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών των Π.Μ.Σ. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/ας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Π.Μ.Σ.

11.3 Δεν δικαιούνται απαλλαγή όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, ούτε οι πολίτες χωρών εκτός Ε.Ε.

11.4 Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση του Τμήματος και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

11.5 Εφόσον η ισχύουσα νομοθεσία θέτει ηλικιακό κριτήριο, συνιστάται, για λόγους χρηστής διοίκησης και ίσης μεταχείρισης, ως ημερομηνία γέννησης των φοιτητών/τριών να θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης.

11.6 Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π., που γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι σύμφωνα με τη διάταξη 3.3 του παρόντος κανονισμού, απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων.

11.7 Σε περίπτωση που φοιτούν ταυτόχρονα σε Π.Μ.Σ. του Ιδρύματος μέλη της ίδιας οικογένειας μέχρι β' βαθμού συγγένειας εξ αίματος ή εξ αγχιστείας υπάρχει η δυνατότητα να παρέχεται μείωση στα καταβαλλόμενα τέλη φοίτησης κατά 50%.

ΑΡΘΡΟ 13

ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΜΣ

13.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξο-

πλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια του Τμήματος Φιλοσοφίας.

13.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και του Τμήματος Φιλοσοφίας.

13.3 Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

- α) Τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων,
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

13.4 Η καταβολή των τελών φοίτησης πραγματοποιείται από τον ίδιο τον/την φοιτητή/τρια ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του/της φοιτητή/τριας, εφόσον αυτό προβλέπεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

13.5 Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του Α.Ε.Ι. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Ε.Κ.Π.Α.

13.6 Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

- α) Ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. για την οικονομική διαχείριση των Π.Μ.Σ. Όταν τα έσοδα του Π.Μ.Σ. προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης,
- β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

13.7 Τα τέλη φοίτησης στο ΠΜΣ είναι 600 ευρώ ανά εξαμήνο (2.400 ευρώ για τη συνολική φοίτηση των τριών εξαμήνων).

ΑΡΘΡΟ 14

ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ Π.Μ.Σ.

14.1 Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

- α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμους καθηγητές/τριες ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενους/ες καθηγητές/τριες,

δ) εντεταλμένους/ες διδάσκοντες/ουσες,

ε) επισκέπτες καθηγητές/τριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,

στ) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

ζ) επιστήμονες εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

14.2 Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων/ουσών δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με απόφαση της Συνέλευσης της του Τμήματος, καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος/ουσας. Ειδικώς οι διδάσκοντες/ουσες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π. δύνανται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του ν. 4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π. και Ε.Τ.ΕΠ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

14.3 Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύνανται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

14.4 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Το ονοματεπώνυμο του/ης διδάσκοντα/ουσας,

β) την ιδιότητά του/ης (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π., Ε.Τ.Ε.Π. κ.ά.),

γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/ουσα (μάθημα).

14.5 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

14.6 Οι διδάσκοντες/ουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύνανται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το

επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως.

ΑΡΘΡΟ 15

ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

15.1 Ο/Η φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ., καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας εάν αυτή επιλεχθεί. Η Συνέλευση διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών προκειμένου να χορηγηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

15.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον/η μεταπτυχιακό/η φοιτητή/τρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/ης ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/ης στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

15.3 Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου) και Καλώς (5 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

15.4 Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά είδος Π.Μ.Σ. είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Ε.Κ.Π.Α. και περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

15.5 Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη «Φιλοσοφία» σε μία από τις εξής ειδικεύσεις:

1. Ιστορία της Φιλοσοφίας και των Ιδεών
2. History of Philosophy and Ideas
3. Πολιτική Φιλοσοφία
4. Εφαρμοσμένη Ηθική.

ΑΡΘΡΟ 16

ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

16.1 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του διπλώματος. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Φιλοσοφίας και σε χώρο του Τμήματος ή της Σχολής, παρουσία του/ης Διευθυντή/ντριας του Π.Μ.Σ., του/της Προέδρου του Τμήματος ή του/της Αναπληρωτή/τριας του/της και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

16.2 Αίτημα για τελετή ορκωμοσίας μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Κεντρικού κτηρίου εξετάζεται κατά περίπτωση από τον Πρύτανη, βάσει εκτίμησης των εκάστοτε δυνατοτήτων και του αριθμού των ορκιζόμενων που θα δηλώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας.

16.3 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες, που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.λπ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία του Τμήματος εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης. Η εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης εγκρίνεται από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας.

ΑΡΘΡΟ 17

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Π.Μ.Σ.

17.1 Αξιολόγηση από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης του Τμήματος που διοργανώνεται από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.). Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν το Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

17.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση των ΠΜΣ πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του ΠΜΣ και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ και σύμφωνα με

εισηγήσεις της Συντονιστικής Επιτροπής στη Συνέλευση του Τμήματος Φιλοσοφίας.

Η εσωτερική αξιολόγηση των ΠΜΣ περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεων του.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

α) Το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του ΠΜΣ,

β) ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/ις φοιτητές/τριες,

γ) ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον,

δ) τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/τριες του ΠΜΣ.

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και η κοινοποίησή τους ακολουθούν τις υποδείξεις των αρμοδίων οργάνων που αναφέρονται στα ανωτέρω άρθρα 17.1 και 17.2 στον παρόντα Κανονισμό και αποβλέπουν στη βιωσιμότητα του Προγράμματος, το υψηλό επίπεδο σπουδών, τη βελτίωση των παροχών του και την αποδοτικότητα των διδασκόντων του.

ΑΡΘΡΟ 18

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2032-2033 εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με ισχύουσα νομοθεσία.

ΑΡΘΡΟ 19

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι ήδη εγγεγραμμένοι/ες φοιτητές/τριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τον παρόντα Κανονισμό.

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Διατριβών Ε.Κ.Π.Α. ή στον παρόντα Κανονισμό, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης

ΜΕΛΕΤΙΟΣ - ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ



ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

